

ПОРОБЕНАТА ВОЛЯ

Мартин Лутер

Осъвременена и съкратена версия
на класическото произведение на Мартин Лутер
За робството на волята,
публикувано за първи път през 1525 г.

Подготвена от Клифърд Понд
Редактори: Дж. П. Артър и Х. Дж. Апълби
(c) Grace Publications Trust
139 Grosvenor Avenue London, N5 2NH
England

Originally published in English as:
BORN SLAVES by Martin Luther

Първо българско издание:
(c) 1998 г., Издателство Нов Човек
София 1303, ул. "Антим I" 28
ISBN 954-407-089-3

Превод от английски: Ваня Димитрова
Редактор: Димитър Младенов
Художник: Калина Сертева

ПРЕДГОВОР НА ИЗДАТЕЛЯ

Реформацията на Западния клон на християнската Църква започва преди около петстотин години в Централна Европа. Изключително плодотворни се оказват усилията на августинския монах доктор Мартин Лутер. По това време Църквата е арена на светски борби, интриги и груби спекулации. Учението на Библията е застрашено да бъде изместено от човешки мнения. Това, което успява да направи Реформацията, е да възстанови позицията на Свещените Писания в християнския свят.

Д-р Мартин Лутер не желае последователите му да се наричат с неговото име, но противниците му наричат неговите последователи "лютерани". Днес около шестдесет милиона християни по целия свят се наричат "лютерани". В Европа лютеранството е държавна религия в Германия и в Скандинавските страни. Лютерански църкви има също в Унгария, Румъния, Чехия, Словакия, Прибалтийските страни, Русия, Украйна, а напоследък в България и Албания.

С тази книга издателство Нов Човек поставя началото на поредицата Класическо християнско наследство. Целта ни е да представим на българската общественост най-значимите автори от епохата на Реформацията чрез техните произведения, които имат какво да ни кажат и днес.

ПРЕДГОВОР СПОРЪТ

Спорът между Еразъм и Лутер се отнася до това, дали човекът притежава така наречената "свободна воля". Възможно ли е свободно и без чужда помощ да се обърнем към Христос за спасение от греховете си? Становището на Еразъм е: "Да!" Лутер категорично отрича: "Не!" Той е убеден, че "свободната воля" е удар, насочен към същината на библейското учение за спасение единствено по благодат, само чрез вяра. Ние трябва да имаме същото убеждение и да се борим срещу "свободната воля" така енергично, както Лутер. Еразъм казва: "Под "свободна воля" аз разбирам способността на човека по собствен избор да се обърне към тези неща, които водят до вечно спасение, както и да се отвърне от тях." На това ние трябва да отговорим категорично: "Не! Човек се ражда роб на греха!" Той не е свободен.

ВЪВЕДЕНИЕ ПРЕДИСТОРИЯ НА КНИГАТА И НА СПОРА МЕЖДУ ЛУТЕР И ЕРАЗЪМ

Мартин Лутер написва За робството на волята в отговор на учението на Дезидерий Еразъм, роден в Ротердам между 1466 и 1469 г. В продължение на седем години Еразъм е бил августински монах; впоследствие отпътува за Англия. Там се запознава с хора, които го подбуждат да задълбочи познанията си по гръцки език. По-късно Еразъм издава Новия Завет в гръцкия му оригинал (1516 г.). Той отхвърля произволните методи за тълкуване на Писанието и множеството предразсъдъци на църковните учители, и въстава срещу безделието и порока, които царят в манастирите. Въпреки това Еразъм не вярва в благовестието. Той е хуманист, който вярва, че хората могат да спечелят своето спасение вместо да уповават единствено на Христовата смърт и възкресение. С основание Еразъм предпочита простото обяснение на християнската вяра вместо подвеждащия педантизъм на учените богослови. Той избягва противоречията и дълго време не заема открита позиция по въпроса за "свободната воля", а когато най-накрая изразява становището си, това е предизвикателство, което Мартин Лутер не може да подмине.

Мартин Лутер е роден в Саксония и е около 14 години по-млад от Еразъм. Още като монах, Лутер е дълбоко засегнат от благовестието на Божията благодат. Тогава той научава, че всяко убеждение и преживяване трябва да бъдат изпитани чрез авторитета на Писанието. Той знае, че спасението е по "благодат чрез вяра и не от сами нас -- това е дар от Бога, не чрез дела, за да се не похвали никой" (Ефесяни 2:8, 9). Личното му преживяване потвърждава това убеждение.

Лутер е учен, богослов и духовен водач. Хората усещат, че той е преживял това, което проповядва. Лутер не е бездеен теоретик. Той чувства напора на вечността всеки път когато проповядва, затова понякога прави неща, които не се харесват на мнозина и дори го излагат на опасност. Той е готов да защитава Божията истина срещу целия свят.

В началото като че ли Еразъм е на страната на Лутер, защото и двамата отхвърлят много от заблудите и изопаченията в Римокатолическата църква по онова

време. Лутер обаче се противопоставя изцяло на нейното учение за спасение чрез дела, като настоява, че "праведният чрез вяра ще живее" (Римляни 1:17). Еразъм, като член на Римокатолическата църква и учен, отстъпва пред натиска на църквата и подкрепя учението за "свободната воля". Той издава книгата За свободата на волята през 1524 г., като отхвърля молбата на Лутер да не я публикува. Еразъм пише до Хенри VIII: "Заровете са хвърлени. Книжката за "свободната воля" излезе на бял свят." Книгата се харесва на папата и римския император и е похвалена от Хенри VIII.

Тогава Лутер заявява, че Еразъм е враг на евангелската вяра. Бог използва горещия спор между тези двама мъже за успеха на Своето царство. Това довежда до великото изложение на евангелското учение в книгата на Лутер За робството на волята, която обогатява Христовата църква и днес.

Предлагаме едно обобщение на този велик труд. Запазили сме Лутеровия стил, но не сме следвали неговия ред. Започваме оттам, където Лутер спира, като най-напред обобщаваме неговото учение за робството на волята. След това продължаваме с другите раздели, в които Лутер представя, а след това опровергава аргументите на Еразъм.

Лутеровият стил ни накара да добавяме пояснения всеки път, когато той употребява израза "свободната воля". Например: свободната воля, която ти предполагаш, че съществува. Ние решихме да запазим Лутеровото значение като поставим фразата в кавички -- "свободната воля". Във 2, 3 и 4 глава сме запазили прякото обръщение на Лутер към Еразъм, като сме се придържали доколкото е възможно по-близо до оригинала.

Не сме включили всичките аргументи, които Лутер използва, защото това излишно ще разшири съкратеното ни издание.

1 Какво ни учи Писанието

- 1) Всеобщата вина на човечеството доказва, че "свободната воля" е измислица.
- 2) Всемирната власт на греха доказва, че "свободната воля" не съществува.
- 3) "Свободната воля" не може да спечели Божието благоволение чрез спазване на нравствения и обрядния закон.
- 4) Целта на Закона е да води хората до Христос като дава знание за греха.
- 5) Учението за спасението чрез вяра в Христос доказва, че няма "свободна воля".
- 6) Няма място за каквато и да е заслуга или награда.
- 7) "Свободната воля" е без значение, защото делата нямат нищо общо с оправданието на човека пред Бога.
- 8) Много други аргументи.
- 9) Апостол Павел категорично отрича "свободната воля".
- 10) Състоянието на човека без Духа показва, че "свободната воля" е неспособна да извърши нещо духовно.
- 11) Онези, които стигат до познание на Христос, никога не са мислили за Него, нито са Го търсили или са се подготвяли за Него.
- 12) Спасението на грешния свят е чрез Христовата благодат, само чрез вяра.
- 13) Случката с Никодим в Йоан 3 гл. опровергава "свободната воля".
- 14) "Свободната воля" е безсмислена, защото спасението е единствено чрез Христос.

15) Човек сам не може да повярва в благовестието, нито да се спаси със собствени усилия.

16) Всеобщото неверие доказва, че няма "свободна воля".

17) Силата на "плътта" у истинските вярващи опровергава наличието на "свободната воля".

18) Знанието, че спасението не зависи от "свободната воля" е много утешително.

19) Божията слава не може да бъде опетнена.

Писанията са като армии, опълчени срещу идеята, че човек има "свободна воля" да избере и получи спасение. За мен обаче ще бъде достатъчно да включа двама пълководци в битката -- апостол Павел и апостол Йоан с част от тяхната сила.

1) Всеобщата вина на човечеството доказва, че "свободната воля" е измислица.

В Римляни 1:18 Павел учи, че всички хора без изключение заслужават да бъдат наказани от Бога. "Божият гняв се открива от Небето против всяко нечестие и неправда на човеците, които препятстват на истината чрез неправда." Ако всички хора имат "свободна воля" и въпреки това всички без изключение попадат под Божия гняв, от това следва, че "свободната воля" ги води само в една посока -- "нечестие и неправда". Къде е силата на "свободната воля", която им помага да вършат добро? Ако "свободната воля" съществува, то изглежда тя е неспособна да помогне на хората да се спасят, понеже ги оставя под Божия гняв.

Някои хора ме обвиняват, че не следвам напълно Павел. Те заявяват, че Павловите думи "против всяко нечестие и неправда на човеците, които препятстват на истината чрез неправда" не означават, че всеки без изключение е виновен в Божиите очи. Те твърдят, че стихът допуска възможността някои хора все пак да не "препятстват на истината чрез неправдата си". Словесната конструкция, която Павел използва, не оставя никакво съмнение, че той има предвид неправдата на всички хора.

Нещо повече -- забележете какво пише Павел непосредствено преди това. В ст. 16 той заявява, че благовестието е "Божия сила за спасение на всеки, който вярва". Това означава, че без Божията сила в благовестието, никой няма силата от само себе си да се обърне към Бога. Павел продължава като казва, че това се отнася както за юдеите, така и за гърците. Юдеите са познавали законите на Бога до най-малката подробност, но това не ги е спасило от Божия гняв. Гърците се радвали на големи интелектуални постижения, но те не са ги приближили до Бога. Имало е юдеи и гърци, които усърдно са се опитвали да станат праведни пред Бога, но независимо от способностите им и тяхната "свободна воля", те са се провалили напълно. Павел ги осъжда без колебание.

Забележете, че в ст. 17 Павел казва, че "правдата от Бога се открива". Бог открива своята правда на хората. Но Бог не е глупав. Ако хората не се нуждаеха от Божията помощ, той нямаше да си губи времето да им я дава. Всеки път когато някой повярва в благата вест, това е защото Бог се е приближил до него и е победил невежеството му като му е открил истината. Без това никой никога не може да се спаси. В цялата човешка история никой не е познал от само себе си Божия гняв, така както е открит в Писанието. На никой никога не е хрумвало да получи мир с Бога чрез живота и делото на единствения Спасител, Богочовекът Исус Христос. Юдеите на практика отхвърлят Христос независимо от всички призиви на своите пророци. Изглежда добродетелите, които някои юдеи и езичници имат, ги възпират да търсят Бога според Неговия път, защото са решили да вършат нещата по свой собствен начин. Колкото повече "свободната воля" се проявява, толкова по-лошо става.

Няма трета група от хора по средата между вярващите и невярващите, които да са способни да спасят сами себе си. Юдеите и езичниците съставляват цялото

човечество и те всички са под Божия гняв. Никой не е способен да се обърне към Бога. Той пръв трябва да се открие. Ако беше възможно чрез "свободната воля" да се открие истината, със сигурност поне някой юдеин щеше да успее. Дори превъзходната мъдрост на езичниците и най-упоритите усилия на най-ревностните юдеи (Римляни 1:21; 2:23, 28, 29) не са ги приближили до вярата в Христос. Те са осъдени грешници наред с всички останали. Ако всички хора имат "свободна воля" и всички са виновни и осъдени, тогава тази предполагаема "свободна воля" е безсилна да ги доведе до вяра в Христос, а от това следва, че тяхната воля не е свободна.

2) Всемирната власт на греха доказва, че няма "свободна воля".

Нека оставим Павел да обясни своето учение. В Римляни 3:9 той казва: "Тогава що следва? Имаме ли ние (юдеите) някакво предимство над езичниците? Никак, защото вече обвинихме и юдеи, и гърци, че те всички са под грех." "

Не само че всички без изключение са виновни в Божиите очи, но те са и роби на греха, поради което са осъдени. Осъждението обхваща юдеите, които мислели, че не са роби на греха, защото имат Божия закон. Нито юдеите, нито езичниците са могли да се освободят от това робство, защото е очевидно, че в човека няма сила, която да му помогне да върши добро.

Всеобщото робство на греха включва и онези, които изглежда са най-добрите и най-почтените. Независимо колко добродетелен е човек и колко се старае да бъде такъв, това няма нищо общо с познаването на Бога. Най-възвишеното в човека е неговото мислене и воля, но трябва да признаем, че тази най-почтена част е развратена. Павел казва в Римляни 3:10-12: "Както е писано: "Няма праведен ни един, няма никой разумен, няма кой да търси Бога. Всички се отклониха, заедно се развратиха. Няма кой да прави добро, няма ни един." Значението на тези думи е свършено ясно. Ние познаваме Бог с мисълта и волята си. Никой по природа не познава Бога. Следователно трябва да заключим, че човешката воля е развратена и човек е напълно неспособен от само себе си да познае Бога или да му бъде угоден.

Вероятно някои смелчаци ще кажат, че ние сме способни да направим повече отколкото в действителност вършим. Тук разглеждаме какво правим, а не какво може или не може да извършим. Писанието, цитирано от Павел в Римляни 3:10-12 не ни позволява да направим такова разграничение. Бог осъжда както неспособността на хората да вършат добро, така и техните развратени дела. Ако хората можеха и в най-малка степен да се приближат към Бога, нямаше да има нужда Той да ги спаси. Той щеше да ги остави сами да се спасят. Това никой не може дори да се опита да стори.

В Римляни 3:19 Павел заявява, че всяка уста трябва да млъкне и никой не може да оспори Божият съд, защото в никого няма нищо, което Бог да похвали -- няма дори воля, която е свободна да се обърне към Него. Ако някой каже: "Аз съм способен сам да се обърна към Бога", това означава, че в него може да има нещо, което Бог трябва да похвали, а не да осъди. Това са надуты приказки, които противоречат на Писанието.

Бог е казал всички да замълчат. Не само отделни групи са виновни пред Бога. Не само фарисеите, но и всички юдеи са осъдени. В противен случай останалите юдеи ще имат някаква сила в себе си да спазват закона и да избегнат осъждането. Дори най-добрите хора са осъдени за своето нечестие. Те са духовно мъртви също както онези, които изобщо не се стремят да спазват закона. Всички хора са нечестиви и виновни, и заслужават наказание от Бога. Този факт е толкова ясен, че никой не може да произнесе и дума срещу него!

3) "Свободната воля" не може да спечели Божието благоволение чрез спазване на нравствения и обредния закон.

Уверен съм, че в Римляни 3:20,21 -- "Никой не може да се оправдае пред Бога чрез дела, изисквани от закона" -- Павел има предвид както нравствения закон (Десетте заповеди), така и обредния. Широко е разпространена идеята, че Павел говори за обредния закон -- принасянето на жертвите и храмовото служение. Необяснимо е защо хората са нарекли Йероним, човекът въвел тази идея, светец! Аз бих го нарекъл по друг начин! Йероним казва, че смъртта на Христос прекратява всяка възможност за оправдание чрез спазване на обредния закон, но оставя напълно открита възможността да бъдеш оправдан чрез спазване на нравствения закон със собствени сили без Божията помощ.

Моят отговор е, че ако Павел е имал предвид само обрядния закон, разсъжденията му са безсмислени. Той твърди, че всички хора са нечестиви и се нуждаят от Божията благодат -- любовта, мъдростта и силата на Бога, чрез които Той ни спасява. Следствието на идеите на Йероним е, че Божията благодат ни избавя от задължението да спазваме обрядния закон, но не и нравствения. Ние не можем да спазваме нравствения закон, отделени от благодатта. Хората от страх може да спазват обредите, но никой не може да ги накара да опазят нравствения закон. Павел е убеден, че усилията ни да спазваме нравствения или обрядния закон не могат да ни оправдаят в Божиите очи. Яденето, пиенето и други подобни неща сами по себе си нито ни оправдават, нито ни осъждат.

Аз ще отида по-нататък и ще заявя, че Павел има предвид целия закон, а не някоя определена част от него, която все още обвързва хората. Ако законът, заради Христовата смърт, вече не обвързва хората, то всичко, което Павел трябваше да направи, беше да изяви това и нищо повече. В Галатяни 3:10 Павел пише: "Всички, които се облягат на дела, изискани от закона, са под клетва, защото е писано: "Проклет всеки, който не постоянства да изпълнява всичко, писано в книгата на закона." В този текст Павел цитира самия Мойсей: законът обвързва всички хора и непокорството спрямо него поставя всички под Божието проклетие.

Нито хората, които се стремят да спазват закона, нито онези, които не желаят да го спазват, са оправдани пред Бога, защото всички са духовно мъртви. Павловото учение гласи, че в света има две групи хора -- духовни и плътски (виж Римляни 3:21 и 28). Това съответства на учението на Исус Христос в Йоан 3:6: "Роденото от плътта е плът; роденото от Духа е Дух." За хората, които нямат Святия Дух, законът е безполезен. Независимо колко много се стараят да спазват закона, те няма да бъдат оправдани по някакъв друг начин, само чрез сърдечна вяра.

И така, ако съществува "свободна воля", тя би трябвало да е най-достойното нещо у човека, тъй като без Святия Дух "свободната воля" помага на човека да опази целия закон! Но Павел казва, че онези, които уповават на "делата на закона", не са оправдани. Това значи, че "свободната воля" с цялата си сила е неспособна да направи човека праведен пред Бога. В Римляни 3:20 Павел казва, че целта на закона е да ни покаже какво е грях. "Чрез закона става само познаването на греха." Онези, които уповават на "делата на закона", не разбират какво всъщност е грехът. Законът не беше даден да показва на хората какво могат да направят, а за да поправи техните представи кое е право и кое е грешно в Божиите очи. "Свободната воля" е сляпа, защото се нуждае от просветлението на закона. Тя също така е и безсилна, защото не може да оправдае никого пред Бога.

4) Целта на Закона е да води хората до Христос като дава познание за греха.

В защита на "свободната воля" мнозина твърдят, че законът нямаше да бъде даден ако не бяхме способни да го спазваме. Еразъм! Ти постоянно казваш: "Ако не можем да направим нищо, каква е целта на всичките правила, поучения,

предупреждения и обещания?" Отговорът е, че законът не е даден, за да ни покаже какво трябва да направим, нито за да ни помогне да вършим това, което е правилно. Павел казва в Римляни 3:20: "Чрез закона става само познаването на греха." Целта на закона е да ни покаже какво е грехът и накъде ни води -- към смъртта, адът и Божия гняв. Законът може само да изяви това, но не и да ни освободи. Освобождението идва единствено чрез Исус Христос, открит за нас в благовестието. Нито разсъжденията, нито "свободната воля" могат да доведат хората при Христа, защото разсъжденията и "свободната воля" сами се нуждаят светлината на закона да изяви собственото им падение. Павел задава същия въпрос в Галатяни 3:19: "Тогава защо се даде закона?" Отговорът на Павел на собствения му въпрос е противоположен на твоя и на Йеронимовия. Ти казваш, че законът е даден, за да докаже съществуването на "свободната воля". Йероним казва, че той е даден за да възпира греха. Павел не казва нищо подобно. Това, което той заявява е, че хората се нуждаят от благодат, за да се борят със злото, което законът изявява. Не е възможно лечение преди да се постави диагнозата на болестта. Законът е необходим, за да накара хората да видят своето гибелно състояние, за да пожелаят избавлението, което се намира единствено в Христос. Павловите думи в Римляни 3:20 може да изглеждат твърде прости, но са достатъчно силни да отхвърлят съществуването на "свободната воля". Павел казва в Римляни 7:7: "Не бих познал че пожеланието е грях ако законът не беше казал: "Не пожелавай." Това означава, че "свободната воля" дори не знае какво е грях! Как "свободната воля" ще познае кое е добро? И ако тя не знае кое е добро, как ще може да се стреми към него?

5) Учението за спасението чрез вяра в Христос доказва, че няма "свободна воля".

В Римляни 3:21-25 Павел уверено заявява: "А сега независимо от закон се яви правдата от Бога, за която свидетелстват закона и пророците, сиреч правдата от Бога, чрез вяра в Исуса Христа, за всички и на всички, които вярват, защото няма разлика. Понеже всички съгрешиха и не заслужават да се прославят от Бога, а с Неговата благодат се оправдават даром чрез изкуплението, което е в Христа Исуса, Когото Бог постави за умилюване чрез кръвта Му посредством вяра." Тези думи са поразяващ удар срещу "свободната воля". Павел разграничава правдата, която Бог дава, от правдата, която е чрез спазването на закона. "Свободната воля" би съществувала, ако човек може да се спаси чрез спазване на закона. Павел ясно показва, че ние сме спасени без да уповаваме по какъвто и да е начин на делата на закона. Независимо от това, че си мислим, че въображаемата "свободна воля" е способна да върши добри дела или да ни направи добри, Павел пак ще каже, че праведността, която Бог дава, е нещо напълно различно. Невъзможно е "свободната воля" да издържи на атаката на тези стихове.

Цитираните стихове отхвърлят напълно "свободната воля". В тях Павел ясно разграничава вярващите и невярващите (Римляни 3:22). Никой не може да отрече, че въображаемата сила на "свободната воля" е нещо твърде различно от вярата в Исус Христос. Без вяра в Христос никой не може да угоди на Бога. Ако нещо е неприемливо за Бога, то е грях. То не може да бъде неутрално. Следователно ако съществува "свободна воля", тя е нещо зло, защото отхвърля вярата и не отдава слава на Бога.

Римляни 3:23 е друг съкрушаващ удар. Павел не казва: "всички съгрешиха, с изключение на онези, които вършат добри дела чрез тяхната собствена "свободна воля". Няма изключения. Ако беше възможно да бъдем приети от Бога чрез "свободната воля", Павел е лъжец. Той трябваше да допусне изключения. Вместо това той заявява ясно, че поради греха, никой не може истински да прослави и угоди на Бога. Всеки, който иска да угоди на Бога, трябва да е убеден, че Бог е доволен от него, а нашият опит ни учи, че нищо в нас не е приемливо за Бога. Попитайте тези, които защитават

"свободната воля", да кажат дали има нещо в тях, което да е угодно на Бога. Те трябва да признаят, че няма. Павел ясно казва, че няма.

Дори онези, които вярват в "свободната воля", трябва да се съгласят с мен, че не могат да прославят Бога със свои собствени сили. Въпреки "свободната си воля" те се съмняват дали наистина са удобни на Бога. С това аз доказвам чрез тяхната собствена съвест, че "свободната воля" не е удобна на Бога. Въпреки силата и усилията на "свободната воля", тя води до греха на неверието. Ние виждаме, че учението за спасението чрез вяра е напълно противоположно на идеята за "свободната воля".

б) Няма място за каквато и да е заслуга или награда.

Онези, които вярват в "свободната воля" казват, че ако тя не съществува, тогава няма заслуги или награди.

Какво ще кажат поддръжниците на "свободната воля" за думата даром в Римляни 3:24? Павел казва, че вярващите "се оправдават даром чрез Неговата благодат". Как разбират те "чрез Неговата благодат"? Ако спасението е даром дадено по благодат, то не може да се спечели или заслужи. Въпреки това Еразъм твърди, че човек трябва да направи нещо, за да спечели своето спасение, иначе няма да заслужава да бъде спасен. Той мисли, че причината, поради която Бог оправдава един човек, а друг -- не, е защото единият е използвал своята "свободна воля" и се е старал да бъде праведен, а другият -- не. Така Бог би се повлиявал от човешката праведност, а Библията казва, че това не е истина (Деяния 10:34). Еразъм и други като него казват, че хората могат да направят съвсем малко със своята "свободна воля", за да получат спасение. Те твърдят, че "свободната воля" има само малка заслуга -- тя не заслужава много. Те си мислят, че чрез "свободната си воля" хората могат да достигнат до Бога и ако не се опитат да Го намерят, те са си виновни, ако не получат Неговата благодат.

Дали "свободната воля" има голяма или малка заслуга, резултатът е същият. Тя сама спечелва Божията благодат. Павел обаче отхвърля всяка заслуга, като казва, че сме оправдани "даром". Онези, които казват, че "свободната воля" има само малка заслуга, са толкова лоши, колкото и онези, които мислят, че заслугата ѝ е голяма. Всички те учат, че "свободната воля" е способна да угоди на Бога. Между тях няма никаква разлика.

На практика поддръжниците на "свободната воля" илюстрират поговорката "да избягаш от тигана за пържене и да влезеш в огъня". Като казват, че "свободната воля" има само малка заслуга, те правят позицията си още по-лоша. Онези, които вярват в голямата заслуга (така наречените "пелагиани")¹ оценяват високо Божията благодат, тъй като са необходими огромни заслуги, за да получиш спасението. Еразъм подценява благодатта. Тя може да бъде достигната с малки усилия. Павел опровергава напълно и двете идеи само с една дума -- "даром" (Римл. 3:24). В Римляни 11:6 той заявява, че Бог ни приема само по благодат: "Но ако е по благодат, не е вече от дела; иначе благодатта не е вече благодат." Павловото учение е напълно ясно. Пред Бога няма човешки заслуги, нито големи, нито малки. Никой не заслужава да бъде спасен. Никой не може да изработи спасението си. Павел отхвърля всички дела на "свободната воля" и постановява единствено благодатта. Ние нямаме дори и частица заслуга за нашето спасение. То е изцяло поради Божията благодат.

¹ Пелагиани -- последователи на Пелагий. Б.пр.

7) "Свободната воля" е без значение, защото делата нямат нищо общо с оправданието пред Бога.

Сега ще разгледам Павловите аргументи в Римляни 4:2, 3: "Защото ако Авраам се е оправдал от дела, има с какво да се хвали, само не пред Бога. Понеже какво казва

Писанието: "Авраам повярва в Бога и това му се вмени за правда." Павел не отрича, че Авраам е праведен човек. Мисълта му е, че тази праведност не му спечели спасението. Никой не отрича, че злите дела са неприемливи за Бога. Дори и добрите дела не ни правят угодни на Бога. Те заслужават Неговия гняв, не благоволения Му. В Римляни 4:4,5 Павел противопоставя "човека, който върши дела" на "човека, който не върши дела". Праведността и приемането от Бога, не се дава на "онзи, който върши дела", а на "човека, който не върши дела", но уповава на Бога. Среден път няма.

8) Много други аргументи.

Трябва да спомена още някои аргументи срещу "свободната воля". Ще ги разгледам набързо, но всеки един от тях може сам по себе си напълно да опровергае идеята за "свободната воля".

Например източникът на благодатта, чрез която сме спасени, е Божията предвечна роля. Това отхвърля предположението, че Бог е милостив към нас поради нещо, което ние можем да направим.

Друг аргумент е основан на факта, че Бог обещава спасение по благодат (на Авраам) преди да даде закона. Павел е убеден (Римляни 4:13-15; Галатяни 3:15-21), че ако сме спасени чрез спазване на закона чрез "свободната воля", това би означавало, че обещанието за спасение по благодат е отменено. Вярата не би имала стойност.

Павел ни казва, че законът може само да изяви греха, но не и да го отмахне. Понеже "свободната воля" може да действа само въз основа на спазване на закона, тогава тя не може да постигне праведност, приемлива за Бога.

Всички сме под Божието осъждане, поради Адамовото греховно непослушание. Всички падаме под осъждане още с раждането си дори и онези, които имат "свободна воля" -- ако изобщо съществуват такива хора! Накъде може да ни води "свободната воля" освен към грях и осъждане?

Мога да премълча тези аргументи и само да направя кратък коментар на Павловите писания. Искам да покажа колко глупави са моите опоненти, които не могат да разберат толкова прости неща. Оставям ги да помислят сами върху казаното.

9) Павел категорично отрича "свободната воля".

Удивително е, че толкова ясните мисли на Павел могат да бъдат разбрани неправилно. Той казва: "Всички се отклониха, няма праведен ни един, няма кой да върши добро, няма ни един." Аз съм изумен, когато някои хора казват: "Някои не са се отклонили, не са несправедни, не са зли, не са грешници; има нещо в човека, което се стреми към доброто." Павел не прави тези изявления в няколко кратки пасажи. Той постоянно се връща към тях чрез алегии, антитези, сравнения и ясни изречения. Ясното значение на неговите думи, всичките му писания и разсъждения се обобщават в следното: вн от вярата в Христос няма нищо друго освен грях и осъждане. Моите опоненти са оборени дори ако откажат да го признаят. Аз не мога да ги накарам да се отречат от възгледите си. Аз ги оставям на действието на Святия Дух.

10) Състоянието на човека без Духа показва, че "свободната воля" е неспособна да извърши нещо духовно.

В Римляни 8:5 Павел разделя човечеството на две -- хората на "плътта" (греховна природа) и хората на "Духа" (виж също Йоан 3:6). Това означава, че онези, които нямат Духа, са в плът и имат греховна природа. Павел казва, че "ако някой няма Христовия дух, той не е Негов" (Римляни 8:9). Очевидно това означава, че хората без Духа принадлежат на Сатана. "Свободната воля" няма да им помогне! Павел казва, че "онези, които са плътски, не могат да угодят на Бога" (Римляни 8:8). Той казва, че

"копнежът на плътта е враждебен на Бога. Той не се покорява на Божия закон, нито пък може." (Римляни 8:7) Невъзможно е за такива хора, с каквито и да е собствени усилия да угодят на Бога.

Един човек на име Ориген мисли, че всеки човек има "душа", която е способна да се обърне към "плътта" или към "Духа". Това са негови фантазии. Той е мечтател! Той изобщо не може да докаже твърденията си. Никак не може да го докаже. Няма средно положение. Всичко, което е без Духа, е от плътта, а дори най-добрите дела на плътта са враждебни на Бога. Христос казва същото в Матей 7:18: "лошото дърво не може да дава добър плод". Това се потвърждава и в други две изявления на Павел -- "праведният чрез вяра ще живее" (Римляни 1:17) и "всичко, което не става с вяра, е грях" (Римляни 14:23). Онези, които са без вяра, не са оправдани, а които не са оправдани, са грешници, в които въображаемата им "свободна воля" може да върши единствено зло. "Свободната воля" не е нищо друго освен робство на греха, смъртта и Сатана. Такава "свобода" изобщо не е свобода.

11) Онези, които стигат до познание на Христос, никога не са мислили за Него, нито са Го търсили или са се подготвяли за Него.

В Римляни 10:20 Павел цитира Исая 65:1: "Достъп дадох на ония, които не питаха за Мене. Близко бях при ония, които не Ме търсеха. "Ето Ме! Ето Ме!" -- рекох на народ, който не призоваваше името Ми." Павел знаеше от собствен опит, че не бе търсил Божията благодат, но я получи въпреки безумната си ярост срещу нея. Той казва в Римляни 9:30,31, че юдеите, които са правели неистови усилия да спазват закона, не са били спасени, а езичниците, които са напълно нечестиви, са получили Божията милост. Това ясно показва, че всички усилия на човешката "свободна воля" са неспособни да ни спасят. Ревността на юдеите не ги е довела до никъде, докато нечестивите езичници са получили спасението. Благодатта е дадена даром на незаслужилите и недостойните, а не се получава чрез каквито и да е усилия, дори и тези на най-добрите и праведни хора.

12) Спасението на грешния свят е по Христовата благодат, единствено чрез вяра.

Сега нека да се обърнем към Йоан, който категорично пише срещу "свободната воля". В Йоан 1:5 той казва: "И светлината свети в тъмнината, но тъмнината я не схвана" и в 1:10,11: "Той бе в света; и светът чрез Него стана, но светът Го не позна. У Своите си дойде, но своите му Го не приеха." Под "свят" Йоан има предвид целия човешки род. Тъй като "свободната воля" би трябвало да е най-възвишеното нещо в човека, тя трябва да се включи във всичко, което Йоан казва за "света". Изводът от тези два текста, е че "свободната воля" не познава светлината на истината и мрази Христос и светиите. Много други пасажи, като Йоан 7:7; 8:23; 14:7; 15:19; I Йоан 2:16; 5:19, заявяват, че "светът" (и това включва особено "свободната воля") е под властта на Сатана.

"Светът" включва всичко, което не е отделено за Бога чрез Духа. Ако има някой в света, който чрез "свободната воля" е познал истината и не е намразил Христос, Йоан щеше да напише нещо друго. Но това не е така. Изводът, който следва е "свободната воля" е толкова виновна, колкото и "светът". В Йоан 1:12,13 апостолът продължава: "А на ония, които Го приеха, даде право да станат Божии чада, сиреч на ония, които вярват в Неговото име, които се родиха не от кръв, нито от плътска похот, нито от мъжка похот, но от Бога." "Не от кръв" означава, че е безполезно да уповаваш на националността или семейството си. "Нито от плътска похот" означава, че е глупаво да уповаваш на "делата на закона". Нито "от мъжка похот" означава, че никое човешко усилие не може да те направи приемлив за Бога.

Ако "свободната воля" е все пак полезна, тогава Йоан не би трябвало да отхвърли "плътската похот", защото той би паднал под осъждението в Исаия 5:20: "Горко на ония, които наричат доброто зло." Без съмнение, чрез естественото раждане няма спасение, защото в Римляни 9:8 Павел пише: "Не чадата, родени по плът са Божии чада, но чадата, родени по обещанието, се считат за потомство."

След това Йоан казва в 1:16: "Ние всички приехме от Неговата пълнота и благодат върху благодат." Ние получаваме духовни благословения единствено чрез дадената ни благодат, а не поради нашите собствени усилия. Две противоположни неща не могат едновременно да бъдат верни -- или благодатта е толкова евтина, че всеки по всяко време може да я спечели, или благодатта е толкова скъпоценна, че можем да я получим само заради заслугата на един Човек -- Исус Христос.

Искам моите опоненти да разберат, че когато уповават на "свободната воля", те отхвърлят Христос. Ако можем да получим благодат чрез "свободната воля", ние не се нуждаем от Христос. Ако имаме Христос, ние не се нуждаем от "свободната воля". Поддръжниците на "свободната воля" доказват своето отричане от Христос чрез действията си, защото някои от тях се надяват на помощта на Дева Мария и "светиите", а не уповават на Христос като единственият Посредник между Бога и човека. Те всички отхвърлят службата на Христос -- Посредникът и милостивият Спасител, а считат своите заслуги за по-ценни от тези на Христос.

13) Случката с Никодим в Йоан 3 гл. опровергава "свободната воля".

Вижте добродетелите на Никодим (Йоан 3:1,2). Той изповядва, че Христос казва истината, дошъл е от Бога и свидетелства за чудесата извършени от Него. Той търси Христос, за да научи повече от Него. И когато чува за новото раждане (Йоан 3:3-8), дали признава, че точно това е търсил досега? Не! Той е уплашен и първоначално го отхвърля като нещо невъзможно (Йоан 3:9). Дори най-великите философи трябва да признаят, че не са знаели нищо за Христос, нито биха могли да открият пътя на спасението преди Христовото идване. Когато разберат това, те признават, че тяхната "свободна воля" е невежа и безсилна! Със сигурност онези, които вярват в "свободната воля" са празнословци, които не искат да млъкнат и да отдадат слава на Бога.

14) "Свободната воля" е безсмислена, защото спасението е единствено чрез Христос.

В Йоан 14:6 Христос ясно казва, че е "Пътят, Истината и Животът" и спасение има само в Него. От тук следва, че всичко извън Христос е само тъмнина, лъжа и смърт. Защо беше нужно Христос да идва, ако хората от само себе си знаят пътя към Бога, разбират Божията истина и имат Божия живот?

Моите опоненти твърдят, че престъпниците имат "свободна воля", но злоупотребяват с нея. Ако това е така, значи има нещо добро и в най-лошите хора. Тогава би било несправедливо Бог да ги осъди. Йоан казва, че онези, които не вярват в Исус Христос, са вече осъдени (Йоан 3:18). Ако хората притежават това добро нещо "свободна воля", тогава Йоан трябваше да каже, че те са осъдени само поради злото, а не заради това добро нещо в тях. Писанията казват: "Който не слуша Сина, няма да види живот, но Божият гняв остава върху него." Това обхваща целия човек, защото ако не беше така, то в човека би имало нещо, което го предпазва от осъждане и той би могъл да продължи да греши без страх, уверен, че не може да бъде осъден.

В Йоан 3:27 четем, че "човек не може да вземе върху си нищо, ако не му е дадено от Небето". Това се отнася особено за способността на човека да върши Божията воля. Само онова, което идва отгоре, може да помогне на човека да върши Божията воля. "Свободната воля" не идва отгоре, а от това следва, че тя е безполезна.

В 3:31 Йоан казва: "Оня, който идва от горе, е от всички по-горен; който е от земята, земен е и земно говори." "Свободната воля" със сигурност не идва от горе. Тя е "от земята" и това е безспорно. Това означава, че "свободната воля" няма нищо общо с небесните неща. Тя е свързана единствено със земното. Христос казва в Йоан 8:23: "Вие сте от тия, които са долу; Аз Съм от ония, които са горе. Вие сте от тоя свят, а Аз не Съм от тоя свят." Ако това изявление означава, че техните тела са от света, то е ненужно, тъй като те знаеха това. Христос имаше предвид, че те нямаха никаква духовна сила, защото тя можеше да дойде само от Бога.

15) Човек сам не може да повярва в благовестието, нито да се спаси със собствени усилия.

В Йоан 6:44 Христос казва: "Никой не може да дойде при Мене, освен ако не го привлече Отец." Тук няма абсолютно никакво място за "свободната воля". Господ продължава, като обяснява привличането от Отец: "Всеки, който е чул от Отца и се е научил, идва при Мене." (ст. 45) Човешката воля, оставена на себе си, е неспособна да ни приближи до Христос, за да бъдем спасени. Дори знанието за благовестието е напразно, ако сам Отец не говори на сърцата ни и не ни привлече при Христос. Еразъм иска да омаловажи ясното значение на този текст като сравнява хората с овце, които се приближават до овчаря, когато той протяга гегата си към тях. Той е уверен, че в човека има нещо, което откликва на благовестието. Това няма да ни помогне, защото дори Бог да открие Своя дар -- Единородния Си Син -- на нечестивите, те няма да откликнат, докато Той не започне да работи в тях. На практика без действието на Отца в хората, те са по-склонни да преследват, отколкото да последват Неговия Син. Само когато Отецът покаже колко чудесен е Неговият Син на онези, на които е дал вяра, те ще се приближат при Него. Това са "овците", които познават гласа на Пастира!

16) Всеобщото неверие доказва, че няма "свободна воля".

В Йоан 16:8 Исус казва, че Святият Дух ще "обвини света за грях", а в ст. 9 обяснява, че грехът е "защото не вярват в Мен". Грехът на неверието не се проявява във външни неща; той се осъществява в ума и волята на човека. Всички хора без изключение са невежи по отношение на своята вина и не разбират кой е Христос. Само Святият Дух може да им открие грехът на неверието. Всичко в човека, включително и "свободната воля", е осъдено от Бога и човек може да става все по-виновен, без да разбере това, докато Бог не му го открие. Цялото Писание издига Христос като единствения път за спасение. Всеки, който е без Христос, е под властта на Сатана, греха, смъртта и Божия гняв. Единствено Христос може да избави хората от царството на тъмнината. Ние не се спасяваме чрез собствени сили, а само поради Божията благодат.

17) Силата на "плътта" у истинските вярващи опровергава наличието на "свободна воля".

Непонятно защо Еразъм отхвърля аргументите ми от Римляни 7 гл. и Галатяни 5 гл. Тези две глави ни показват, че дори в истинските вярващи силата на "плътта" е такава, че те не могат да вършат това, което знаят, че е правилно да вършат. Човешката природа е толкова покварена, че хората, които имат Божия Дух в себе си, не само не правят това, което е правилно, но даже се борят срещу доброто. Как тогава е възможно онези, които не са новородени, да имат сила да вършат добро? Както казва Павел в Римляни 8:7: "Копнежът на плътта е враждебен на Бога." Бих искал да видя човека, който може да обори тази истина!

18) Знанието, че спасението не зависи от "свободната воля" е много утешително.

Аз признавам, че не бих искал да разполагам със "свободната воля", дори да ми беше дадена! Ако спасението ми зависи от мен, аз щях да бъда безпомощен пред всички опасности, трудности и демони, с които ще трябва да се боря. Дори и да няма врагове, с които да се боря, аз никога няма да бъда сигурен в успеха. Никога няма да съм уверен, че съм угодил на Бога или че още нещо не се изисква от мен. Знам това от многогодишните си безполезни усилия и скърби. Спасението ми е в Божиите ръце, не в моите. Той ще бъде верен на Своето обещание да ме спаси, не заради това, което аз правя, но поради Своята велика милост. Бог не лъже и няма да остави моя враг, дявола, да ме грабне от Неговите ръце. Чрез "свободната воля" нито един човек не може да се спаси, но чрез дадената ни благодат мнозина ще бъдат спасени. Не само това, но аз с радост зная, че като християнин угаждам на Бога, не поради това, което правя, а поради Неговата благодат. Ако аз Му служа недостатъчно или дори лошо, Той милостиво ми прощава и ме прави по-добър. Това е славата на всички християни.

19) Божията слава не може да бъде опетнена.

Може би се притеснявате, че е трудно да защитите Божията слава, ако няма "свободна воля". Може да си кажете: "В края на краищата, той осъжда онези, които не могат да оставят греха и които са обречени да останат в това състояние, защото Бог не ги е избрал за спасение." Павел казва: "По естество сме били чеда на гнева както и другите." (Ефес. 2:3), но вие трябва да погледнете на това по друг начин. Трябва да се поклоним и да прославим Бога, Който е милостив към всички, които Той оправдава и спасява, въпреки че те са напълно недостойни. Ние знаем, че Бог е превъзвишен. Той е справедлив и мъдър. Неговата справедливост не е човешка. Тя надвишава нашето човешко разбиране и ние не можем да я проумеем напълно, затова Павел възкликва в Римляни 11:33: "О, колко дълбоко е богатството на премъдростта и знанието на Бога! Колко са непостижими Неговите съдби и неизследими пътищата Му!" Ако вярваме, че Божията личност, сила, мъдрост и знание са далеч над нашите, ние трябва да приемем, че Неговата справедливост е по-велика и по-добра от нашата. Той ни е обещал, че когато изяви напълно славата Си, ние ще видим ясно това, което сега трябва да вярваме: Той е справедлив, винаги е бил и ще бъде.

Ето и друг пример. Ако разсъждаваме по човешки за начина, по който Бог управлява света, ще стигнем до извода или че няма Бог, или че Той е несправедлив. Нечестивият преуспява, а добрият страда (виж Йов 12:6 и Псалм 73:12), а това изглежда несправедливо. Така много хора отричат съществуването на Бога и казват, че всичко е плод на случайността. Отговорът на този въпрос е, че има живот след смъртта и всичко, което не е осъдено и наказано сега, ще бъде осъдено и наказано тогава. Сегашното ни съществуване не е нищо повече от подготовка или по-скоро начало на бъдещия живот. Този проблем е дискутиран през всички векове, но никога не е бил разрешен освен чрез вяра в благовестието, изявено в Писанието. Три истини осветляват проблема: очевидната истина, истината за благодатта и истината за славата. Според очевидната истина Бог изглежда несправедлив, защото добрият страда, а нечестивият преуспява. Истината за благодатта ни помага, но не ни обяснява как Бог може да осъди някой, който със собствени сили не може да върши нищо друго освен грехове, за който да бъде виновен. Единствено истината за славата ще ни обясни това в идващия ден, когато Бог ще разкрие Своята съвършена справедливост, макар че сега Божието осъждение е неразбираемо за хората. Благочестивият човек вярва, че Бог предугава и предопределя всичко и нищо не става без Неговата воля. Никой човек или ангел, или друго някое създание няма "свободна воля". Сатана, князът на този свят, държи всички хора в плен, докато те не бъдат освободени чрез силата на Святия Дух.

2 Учението на Еразъм

- 1) Определението на Еразъм за "свободната воля".
- 2) Аргументите на Еразъм, основани на един неканоничен текст.
- 3) Грите теории на Еразъм за "свободната воля".
- 4) Аргументите на Еразъм от Еклесиаст 15:14-17.
- 5) Продължение на разглежданото мнение на Еразъм върху теста от Еклесиаст 15:14-17.
- 6) Според Еразъм, човешката воля е напълно свободна.
- 7) Битие 4:7 -- друг текст, който доказва, че заповедта не дава способност за покоряване.
- 8) Второзаконие 30:19 -- "чрез закона става само познаването на греха".
- 9) Еразъм смесва закона с благовестието.
- 10) Разкритата и скритата Божия воля.
- 11) От задължението не следва способност за изпълнение.
- 12) Човек не бива да се интересува от скритата Божия воля.
- 13) Законът показва слабостта на човека и спасителната сила на Бога.
- 14) Поученията в Новия Завет са дадени, за да ръководят оправданите.
- 15) Причината за наградата е обещанието на Бога, не заслугата на човека.
- 16) Божият суверенитет не отменя нашата отговорност.

- 1) Определението на Еразъм за "свободната воля".

За да бъда честен, ще цитирам твоята собствена дефиниция на "свободната воля". Ти казваш: "Под "свободна воля" аз разбирам способността на човека по собствен избор да се обърне към тези неща, които водят до вечно спасение, както и да се отвърне от тях."

Ти не можеш да наречеш това дефиниция! Дефиницията трябва да бъде ясна, а всяка част от това изказване трябва да бъде обяснявана, за да се изясни. Ти започваш с обяснението на едно нещо, а завършваш с определението на нещо съвсем различно. Твърдя, че единствено Бог има свободната воля, която ти описваш, а ти мислиш, че тя принадлежи на хората. Човек е като роб, чиято единствена свобода е да се покорява на своя господар. Човек може да действа само според Божиите заповеди. Това ли е "свободата на волята", която ти описваш?

Сега ще разделя така наречената дефиниция на части. Някои части са достатъчно ясни, но други трябва да изложат, преди да ги оборят. Ще започна с предположението ти, че "способността на човека", е сила, способна да избира или отхвърля, да одобрява или осуетява. Това на практика е предназначението на човешката воля. Ти добавяш: "по собствен избор..." Ти всъщност отделяш човека от неговата воля. Твоето определение предполага, че човекът има сила да направлява своята воля, но само волята в човека е способна да взема решения. Да отделиш човека от неговата воля и да му дадеш власт над собствената му воля е абсурд! Ако съм те разбрал погрешно, ти си виновен, че не пишеш по-ясно!

Кои са нещата, които "водят към вечно спасение"? Би трябвало това да бъдат думите и делата на Бога. Нищо друго не може да ни доведе до вечно спасение. Човешкият ум не може да схване значението на спасението. Павел казва: "Каквото око не е видяло, ухо не е чуло, и на човешко сърце не е дохождало, всичко това е приготвил

Бог за тия, които Го любял." След това ни казва как можем да познаем тези неща: "А на нас Бог откри това чрез Духа Си." Това означава, че без Духа никога не бихме могли да познаем това спасение, нито да го "приемем".

Мнозина от най-образованите хора в този свят са считали духовните неща за глупости. Всъщност колкото по-интелигентни са, толкова по-абсурдни им изглеждат духовните истини. Хората могат да разберат духовните неща в сърцата си, само защото Светият Дух им ги открива.

След това ти заявяваш, че "свободната воля" е способност на човешката воля, която може от само себе си да избере дали да приеме или отхвърли словото и делото на Бога. Това означава, че човешката воля е способна да избере Небето или ада, а това значи, че няма място за Светия Дух или за Божията благодат. Така човешката воля става равна на Божията.

Същото правят и пелагианите. Ти ги коригираш. Те разделят "свободната воля" на две части -- силата да се разбира разликата между нещата и силата да се избира между тях. Но твоята "свободна воля" може само да избира вечните неща, които е напълно неспособна да разбере. Ти си създал "полусвободна воля"!

Ти сам си противоречиш, защото веднъж си казал, че "човешката воля не може да направи нищо без благодат", а когато описваш "свободната воля", ѝ даваш пълна свобода. Ти си много странен човек!

Предпочитам учението на някои от старите философи. Те казват, че човек, оставен сам на себе си, може да върши само зло. Той може да избере доброто единствено с помощта на благодатта. Те са казали, че хората са свободни да вървят надолу, но се нуждаят от помощ, за да поемат нагоре. Смехотворно е това да се нарече "свободна воля". По тази логика мога да кажа, че камъкът има "свободна воля", защото той може да пада, докато някой не го вдигне! Учението на философите е по-добро от твоето. Твоят камък може да избере да тръгне както надолу, така и нагоре!

2) Аргументите на Еразъм, основани на един неканоничен текст.

Ти обосноваваш разбиранията си за "свободната воля" на Премъдрост на Исуса, Син Сирахов 15:14-17. "Той отначало сътвори човека и го остави в ръцете на произволението му." Авторът добавя и следните думи относно Божиите заповеди и наставления: "Ако желаеш, ще запазиш заповедите и ще завардиш богоугодна вяръност. Той ти е предложил огън и вода; към което желаеш, ще простреш ръка. Пред човека е живот и смърт; и което той пожелае, то ще му се даде."

Аз мога да отхвърля тези псевдодоказателства като кажа, че този текст от Премъдрост на Исуса, Син Сирахов не е включен от юдеите в Стария Завет, но достатъчно е, че ти самият го описваш като "неясен и двусмислен". Ще ти трябва цяла вечност (на теб и на всеки друг), за да намериш пасаж, който да казва ясно какво е "свободната воля".

3) Трите теории на Еразъм за "свободната воля".

Ти имаш три теории за "свободната воля"! Нека ги разгледаме. Първата гласи, че човек не може да върши добро, не може нито да започне, нито да го довърши без специална благодат. Ти наричаш тази теория "сурова, но вероятна".

Втората теория, която считаш за "по-сурова", е, че "свободната воля" може да ни води единствено в грях, а само благодатта може да ни доведе до доброто.

Третата теория, която мислиш за "най-сурова", е, че "свободната воля" е безсмислена и Бог причинява доброто и злото в нас.

Ти приемаш първата теория, защото тя допуска възможността човек да прояви някакво усилие и оспорваш другите две. Не разбираш ли какво в действителност

казваш? Това не са три различни теории. Те са едно и също разбиране, изказано с различни думи по различно време от твоите опоненти. Определението ти за свободната воля няма нищо общо с първата теория, която казваш, че е приемлива. Твоята дефиниция казва, че "свободната воля" може да върши добро и зло. Виждането, което сега приемаш, твърди, че човешката воля не може да избере доброто без помощта на Божията благодат. Тези мисли взаимно се изключват. Като възприемаш първото теория, ти се съгласяваш, че "свободната воля" не може да върши добро. Малко преди това ти казваш: "Човешката воля е толкова покварена, че е загубила своята свобода, принудена е да служи на греха и не може да се избави." Когато аз казвам абсолютно същото, ти казваш: "Никога не съм чувал нещо по-странно." Това, което пишеш, означава, че стремежът към доброто е във властта на "свободната воля", и не е във властта на "свободната воля" едновременно. Какво е това, ако не шикалкавене?

Твоите твърдения си противоречат толкова много, че не е възможно да съществуват едновременно. Няма средно положение между "способен да върши добро" и "неспособен да върши добро".

Колкото до второто и третото гледище, които ти описваш, в тях няма нищо, което да липсва в първото. И трите са в пълна хармония. Ти казваш, че оспорваш само второто и третото, но и трите ясно казват, че човешката воля е загубила свободата си; тя е поробена на греха и не може да върши доброто. Ако това е вярно, то следва, че човек върши зло, защото е неизбежно. Той не може да постъпи иначе.

4) Аргументите на Еразъм, основани на Премъдрост на Исуса, Син Сирахов 15:14,,17.

Нека се върнем на пасажа от неканоничните книги и го сравним с първата теория, която току-що разгледахме. Според нея ти мислиш, че вероятно "свободната воля" не може да върши добро. Ти мислиш, че пасажът в Премъдрост на Исуса, Син Сирахов показва, че "свободната воля" може да извърши нещо добро. Според теб този пасаж подкрепя първата теория, но той изобщо не говори за това. По същата логика можеш да цитираш текста, в който се казва, че Пилат беше управител на Сирия, като доказателство, че Христос е Месия!

Нека сериозно разгледаме Премъдрост на Исуса, Син Сирахов 15:14-17. Там се казва: "Той отначало сътвори човека и го остави в ръцете на произволението му." Тук не се споменава за заповедите. Човешката воля е била напълно свободна, когато Бог е направил човека господар на всичко. После се казва, че Бог дал своите заповеди и предписания: "Ако желаеш, ще запазиш заповедите..." Това също е вярно. Бог отне господството на човека и го подчини на заповедите Си. След грехопадението човекът не беше свободен. Както виждаш, възможно е този пасаж да се разбира според моето мнение, а не според твоето! Моето разбиране на пасажа съответства на цялото Писание. Твоето разбиране противопоставя този текст на цялото Писание.

5) Продължение на разглежданото мнение на Еразъм върху текста от Премъдрост на Исуса, Син Сирахов 15:14-17.

Ти мислиш, че думите "ако желаеш, ще запазиш" показват, че човек може да избира свободно. Да разсъждаваш така означава да схващаш Божиите думи по човешки. Аз мога да ти докажа, че дори по човешки, думите "ако желаеш" не винаги означават способност да се покоряваш. Понякога родителите карат децата си да извършат нещо, на което не са способни, за да им покажат какво те не могат да направят сами, и така да ги научат да търсят помощ.

Така Бог работи с нас. Той ни дава своя закон, за да ни покаже нашата пълна неспособност да го спазваме. Това е смисълът на Римляни 3:20; 5:20; Галатяни 3:19, 24.

6) Според Еразъм човешката воля е напълно свободна.

Твоите разсъждения са в пълно противоречие. От една страна според теб Премъдрост на Исуса, Син Сирахов 15:14-17 ("ако желаеш, ще запазиш...") означава, че човек може свободно да желае или да не желае. В същото време казваш, че първото от трите гледища, които си изказал, може би е вярно. Според него "свободната воля" не може да извърши нищо добро. Не можеш да твърдиш и двете неща едновременно!

Сега Премъдрост на Исуса, Син Сирахов не казва: "Ако желаеш и се опиташ да спазваш Моите заповеди..." Там се казва: "Ако желаеш, ще запазиш Моите заповеди..." Ако Премъдрост на Исуса, Син Сирахов изобщо приема "свободната воля", то свободата трябва да е пълна, а не половинчата. Това е мнението на пелагианите.

Всеки, който не иска да се съгласи с пелагианите, ще изпадне в голямо затруднение. Авторът на текста, като теб, може би желае поне малко "свободна воля". Това означава, че човек е свободен само да желае да се покорява на Бога. Пелагианите биха казали, че текстът или говори за напълно "свободна", или за напълно поробена воля. Те биха стигнали и по-далеч, защото се казва: "ако... завардиш благоугодна вяроност...". За това те учат, че човек е свободен и да вярва. Павел в Писанието категорично отхвърля това, защото вярата е "дар от Бога" (Ефесяни 2:8).

Нека се върна към мисълта си, че Премъдрост на Исуса, Син Сирахов не говори за "свободната воля". Твърде погрешно е да твърдиш, че от думите "ако желаеш" следва заключението "защото можеш". Първият човек, Адам, бе подкрепен от Божията благодат и въпреки това не се покори. Ако Адам не се покори, какво можем да направим ние преди да получим благодатта? "Свободната воля" е напълно безсилна. Ако сравниш живота на Адам с Премъдрост на Исуса, Син Сирахов 15:14-17, ще видиш, че този текст не само не подкрепя "свободната воля", но убедително я опровергава. Този текст ни учи за нашето задължение да вършим Божията воля, а не за нашата способност да се покоряваме на Бога.

7) Битие 4:7 -- друг текст, който доказва, че заповедта не дава способност за покоряване.

Този текст е следният: "грехът лежи на вратата и към тебе се стреми, но ти трябва да го владееш". Ти цитираш този пасаж, за да докажеш, че злите помисли могат да бъдат победени и да не доведат до извършването на греха. Отново си противоречиш. Ти вече каза, че според теорията, която приемаш за вярна, човешката воля не може да желае нищо добро. Сега казваш, че човек може да победи злите желания без да се обърне за помощ от Христос или Святия Дух.

Текстът не говори нищо подобно. Това е още един пример, който показва на човека какво трябва да прави, а не какво може да прави. Друг пример е първата заповед: "Да нямаш други богове освен Мене." Това са заповеди, а заповедите не дават способност за покоряване. По-скоро те показват неспособност, както е и с Каин.

8) Второзаконие 30:19 -- "чрез закона става само познаването на греха".

Това е третият пасаж, който използваш в подкрепа на "свободната воля". Там пише: "Положих пред вас живота и смъртта; благословението и проклетията; затова изберете живота." Ти казваш: "Какво по-ясно от това, че човек има свободен избор?" Аз отговарям -- ти си сляп! Когато Мойсей каза: "изберете живота", хората избраха ли го? Ако бяха сторили така нямаше да има нужда от действието на Святия Дух.

Ти казваш: "Нелепо е да кажеш на човек, стоящ на кръстопът, "тръгни по който път искаш", когато за него е възможен само един път." Колко глупав пример! Вярно е, че стоим на кръстопът, но и двата пътя са затворени за нас. Ние не можем да стигнем

до пътя, който води към доброто, без Божиата благодат. Не можем да тръгнем и по другия път, без Божието позволение! В Римляни 3:20 Павел не казва: "чрез закона познахме силата или доброто". Нито пък казва: "чрез закона волята ни получи сила". Той казва: "чрез закона познахме що е грях". Законът не казва какво човек може да направи, а какво е трябва да върши.

След това ти цитираш "избора" (ст. 19), "обръщането" (ст. 2) и "пазенето" (ст. 10) от Второзаконие 30 гл. Ти казваш, че ако хората нямат силата да направят тези неща, тогава заповедите са безсмислени. Пак ти повтарям, че заповедите казват какво хората трябва да правят. Те не са безсмислени. Целта им е да покажат на гордия човек колко е безсилен. Ти се опитваш да иронизираш това мнение като го сравняваш със завързан човек, чиято лява ръка е свободна. Казват му, че от ляво има отрова, а от дясно -- добро вино. След това го канят да избере едно от двете. Какво се опитваш да постигнеш с този пример? Нима се опитваш да докажеш абсолютната свобода на човешката воля? Толкова ли бързо забравяш? Ти вече каза, че "свободната воля" не може да направи нищо без Божиата благодат. С този пример ти се опитваш да иронизираш моята позиция. Аз ще дам по-добър пример за мнението си -- представи си един човек, на когото и двете ръце са завързани! Този човек се хвали, че е свободен да протяга ръка наляво и надясно. Тогава му заповядват да посегне в едната посока, не за да му се подиграват, а за да му докажат, че е неспособен да го направи. От Писанието разбираме, че човек не само е вързан от Сатана, но също е измамен да си мисли, че е свободен да върши доброто. Мойсеевият закон бе даден, за да покаже на хората, че те са измамени в своята въображаема свобода.

9) Еразъм смесва закона с благовестието.

Ти използваш няколко текста, за да докажеш разбиранията си, но изобщо не различаваш закона от благовестието. Ще ти покажа, че в тези текстове се говори за благовестието, а не за закона. Например виж Еремия 15:19: "Ако се върнеш, тогава ще те възстановя" и Захария 1:3: "Върнете се при Мене, казва Господ на Силите, и Аз ще се върна при вас." Дали заповедта "върни се" предполага, че човек е способен да се върне? Нима думите: "да възлюбиш Господа твоя Бог с цялото си сърце" (Второзаконие 6:5) доказват, че човек е способен да обича Бога? Тези думи не доказват, че човек може да се обърне към Бога със своята собствена сила. Когато хората разберат какво трябва да правят, тогава те ще попитат: "Къде е силата да се покорим?" Думите "върнете се при Мене" не означават "опитай да се обърнеш". Ти казваш, че човек получава благодат, когато опита да се върне. Тогава втората част на стиха би означавала: "Аз ще се опитам да се върна при вас"! Това е удивително! Може би и Бог се нуждае от благодат?!

Откажи се от тези безсмислици! Думите "върнете се" са използвани като "законов императив" и "евангелски призив". Когато е употребена като законов императив, тя повелява човек не само да се опита да се покори, но и напълно да промени живота си (напр. Еремия 4:1; 25:5; 35:15). Когато думата "върнете се" е използвана в евангелски смисъл, тя е утеха и обещание. Бог не изисква нищо от нас, а ни дава Своята благодат (напр. Псалм 14:7; 116:7; 126:1). Захария излага пред нас посланието на закона, и на благодатта. Целият закон се съдържа в думите "върнете се при Мене", а благодатта е обобщена в думите "Аз ще се върна при вас".

Ти разбираш Езекиил 18:23 по същия начин. "Благоволя ли Аз в смъртта на нечестивия, казва Господ Йехова, а не по-добре да се обърне от пътя си и да живее?" Отново влагаш в думите "по-добре да се обърне" способността това да бъде извършено. Отново превръщаш този текст от благовестието в закон. Ти мислиш, че това е заповед да не грешим. Това е законът. Но Бог пита: "Благоволя ли Аз в смъртта на нечестивия?"

и говори ясно за наказанието на греха, което грешникът заслужава и осъзнава. На такъв покаял се човек Бог дава надежда за прощение и спасение. Думите на закона осъждат сурово онези, които не чувстват, нито осъзнават своите грехове. На тях им е показано какво трябва да правят. Но след това благовестието е отправено към съкрушените от греха, които изпадат в отчаяние.

Думите в Езекиил: "Благоволя ли Аз в смъртта на нечестивия?" не доказват "свободната воля", а я оборват. Те показват колко сме безпомощни, без Божиите обещания. Ние пропадаме все повече докато благодатта не ни избави. Тези милостиви думи са необходими, за спасението на грешните (освен ако не считааш, че Бог си говори ей така). Никой няма да приеме това обещание, освен онзи, на когото законът е изявил греха. Тези, които не са почувствали силата на Божия закон, нямат страх от смъртта и осъждението, нито се интересуват от Божиите обещания и милост.

10) Разкритата и скритата Божия воля.

В пасажа от Езекиил, който току що разгледах, пророкът изобщо не разглежда въпроса защо някои хора са избличени от закона, а други -- не, нито защо някои приемат Божията благодат, а други -- не.

Ние трябва да правим ясна разлика между разкритата и скритата воля на Бога. Бог в Своята скрита воля предопределя онези, които избира, да приемат Неговата милост. Ние не можем да разберем това, а само да се поклоним с благоговение. Ние трябва да се интересуваме от това, което Бог ни е открил, а не от онова, което е скрил само за Себе Си.

Ако отнесем това към разглеждания текст, то означава, че Скритият във величие, не съжالياва за смъртта на грешника, но Бог е изявил, че скърби за състоянието на духовна смърт, в което намира своите избрани и ги избавя от греха и смъртта. За нас е невъзможно да бъдем водени от скритата Божия воля, защото не можем да я узнаем. Достатъчно е да знаем, че скритата Божия воля съществува, за да можем да се поклоним със страхопочитание.

Истината е, че ние сме си виновни ако погинем, защото знаем какъв е Бог, който ни се е открил, но проблемът е в нашата воля (Матей 23:27). Защо Бог не реши този проблем за всички? Защо Бог ни държи отговорни щом ние не можем да се променим? - ние не можем да питаме. Дори ако запитаме, няма да получим отговор, както Павел казва в Римляни 9:20: "Но, о, човече, ти кой си, що отговаряш против Бога?"

11) От задължението не следва способност за изпълнение.

Ти продължаваш да спориш: "Ако не е по силите на всеки човек да изпълнява заповедите, то всички насърчения, обещания, предупреждения, избличения, благословения, проклетия и множество примери в Писанието, са ненужни и безполезни." Вече много пъти ти обяснявах, че текстовете в Писанието, които налагат задължения, не могат да бъдат използвани като доказателство за съществуването на "свободната воля".

Друг текст, който използваш в подкрепа на своята позиция, е Второзаконие 30:11-14: "Понеже тая заповед, която днес ти заповядвам, не е много мъчна за тебе, нито е далеч. Не е на небето та да речеш: "Кой ще се възкачи за нас на небето да ни я донесе, за да я чуем и да я изпълняваме?" Нито е от татък морето, та да кажеш: "Кой ще премине морето за нас да ни я донесе, за да я чуем и да я изпълняваме?" Но думата е много близо при тебе, в устата ти и сърцето ти, за да я изпълняваш."

Според теб тези думи казват, че ние не само можем да вършим всичко, което ни е заповядано, но че това е фасулска работа! Ако това е наистина така, тогава трябва да кажем, че Христос си е губил времето. Той проля своята кръв, за да ни изпрати Святия

Дух, въпреки че ние изобщо не се нуждаем от него, защото можем лесно и спонтанно да направим всичко, което Бог иска. Ако е така, какво стана с твърдението ти, че "свободната воля", не може да направи нищо добро без благодатта? Забрави ли какво писа?

Аз не се нуждаю да се позова на Павловото обяснение на Второзаконие 30:11-14 в Римляни 10:8. Само като погледна текста, виждам, че в него не се говори за "свободната воля". Какво значат думите "мъчна за теб", "далеч", "на небето" и "оттатък морето"? Те се отнасят за неща, които ние бихме се опитали да направим. Те не казват нищо за нашата способност да извършим тези неща. Това са мерки за разстояние. Зная, че това е елементарна логика, но какво друго мога да кажа когато съм изправен пред толкова глупави разсъждения? Твърде ясно е, че в този пасаж Мойсей е верен законодател. Той отхвърля всички оправдания на хората, че не знаят какъв е законът на Господа. Няма нужда да търсят другаде, за да узнаят Божиите изисквания. Не могат да се извинят, че не изпълняват закона поради незнание. Не могат да кажат, че това е тайна. Там всичко е ясно изявено. Така "свободната воля" няма оправдание за непослушанието си.

Аз повтарям, че тези текстове ни показват единствено Божиите изисквания. Те ни показват какво трябва, но не можем да направим. Тяхната цел е да изявят колко сме безпомощни и грешни.

12) Човек не бива да се интересува от скритата Божия воля.

Сега ще разгледам твоите новозаветни "доказателства". Ти наблягаш на Матей 23:37: "Ерусалиме, Ерусалиме... колко пъти съм искал да събера твоите чада..., но не искахте." Ти твърдиш, че ако всичко ставаше според Божията воля, то Ерусалим може основателно да каже: "Защо си хабиш сълзите? Ако не си възнамерявал да послушаме пророците, защо Си ги пращаш? Защо ни държиш отговорни когато Ти си предопределил какво ще направим?"

Вече ти казах, че не бива да се интересуваме от скритата Божия воля, защото Божиите тайни са недостъпни за нас (I Тимотей 6:16). Ние трябва да отдадем цялото си време на размишление за Божието въплъщение -- Господ Исус Христос, в Когото Бог е изявил всичко -- разбираемо и неразбираемо (Колосяни 2:3). Вярно е, че въплътеният Бог казва: "Исках да събера... но вие не искахте." Христос дойде, за да извърши, изстрада и даде спасение на всички хора. Някои закоравели хора Го отхвърлиха (Йоан 1:5,11). Въплътеният Бог плаче и скърби за унищожението на нечестивите, въпреки че в божествения си промисъл Той ги оставя да погинат. Не подобава на нас да питаме защо, а да застанем в благоговение пред Бога.

Някои ще кажат, че винаги когато съм притиснат в ъгъла, аз се измъквам като казвам, че не можем да познаем скритата Божия воля. Но това не е моя приумица. По същия начин Павел се аргументира в Римляни 9:19 и 21, и Исая -- много преди него (Исая 58:2). Ясно е, че не бива да се опитваме да разкрием скритата Божия воля, особено когато виждаме, че точно нечестивите хора силно желаят това. Трябва да ги накараме да замълчат и да имат страхопочитание. Ако някой желае да продължи тези търсения, той е напълно свободен, но ще се окаже в борба с Бога. Нека наблюдаваме, за да видим кой ще победи!

13) Законът показва слабостта на човека и спасителната сила на Бога.

Ти цитираш Матей 19:17: "Ако искаш да влезеш в живота, пази заповедите." Ти питаш как може думите "ако искаш" да се кажат на човек, чиято воля не е свободна. Ти вече се съгласи, че "свободната воля" не може да желае нищо добро и без благодатта тя може да служи само на греха. Защо сега се опитваш да докажеш, че волята е напълно

свободна? Дали винаги когато казваме "ако желая" или "ако искам", това означава, че имаме способността да го направим? Представи си, че кажа: "Ако искаш да си подобен на Давид, трябва да сътвориш псалми като неговите." Не е ли това невъзможно, освен ако Бог не ни даде способност? В Писанието срещаме подобни изрази, които ни показват какво можем да направим с Божиата сила и какво не можем да направим от само себе си. Тези текстове не само ни показват за какво сме неспособни, но ни дават и обещание кога ще бъдем способни с Божиата сила. Ние може да разберем Писанието така: "Ако ти някога имаш желание да пазиш заповедите (което не е от тебе, а от Бога, който го дава на когото си поиска), тогава те ще те пазят."

Така ние разбираме, че не можем да направим нищо от заповяданото и в същото време можем да направим всичко -- сами ние сме безсилни, но Божиата благодат ни дава сила за всичко.

14) Поученията в Новия Завет са дадени, за да ръководят оправданите.

Ти се позоваваш на много новозаветни стихове, когато говориш за добрите и лошите дела. Например: "Радвайте се и веселете се, защото голяма е наградата ви на небесата; понеже така гонеха пророците, които бяха преди вас." (Матей 5:12) Ти казваш, че ако всичко става поради Божиата воля, то няма място за награда за добрите дела. Ти искаш стихът да означава, че човек може без помощ да върши добри дела, които ще получат награда в небето. Хубаво! Разбирането ти за "свободната воля" се променя с нарастването на книгата ти! "Свободната воля" не само е способна да желае и да върши добри дела, но сега ти искаш тя да заслужи вечен живот! Тогава за какво ни е Христос или Святият Дух?

"Умните" могат да бъдат слепи за неща, които са ясни за "простите"! Ти не можеш да видиш разликата между Нов и Стар Завет. В Стария Завет има закони и предупреждения, които са предназначени да ни накарат да се обърнем към обещанията в Новия Завет. В Новия Завет се намира благовестието на благодатта и прощението на греховете, извоювано за нас от Христовия кръст. После следват насърчения и поучения, които подбуждат оправданите, получили благодат и прощение, да изявяват плодът на Духа и смело да носят кръста си.

Ти си сляп за новораждащата работа на Духа, като виждаш в Писанието само закони, по които хората трябва да живеят. Това е учудващо за човек, прекарал толкова много време в изучаване на Писанието. Този текст (Матей 5:12) има толкова общо със "свободната воля", колкото светлината с тъмнината, защото е предназначен да насърчи апостолите, които вече бяха "в благодатта", за да могат да издържат на изпитанията в света.

15) Причината за наградата е обещанието на Бога, не заслугата на човека.

"Наградата" в Матей 5:12 е вид обещание. Обещанието не доказва, че ние можем да направим нещо. То доказва, че ако правим определени неща, ще бъдем възнаградени. Въпросът е дали можем да извършим нещата, за които се дава награда. Някои казват: "Наградата се дава на всички, които тичат и всички могат да бягат и да я получат!" Това е смехотворна логика! (Едва ли "свободната воля" може да се докаже с такива аргументи!)

Ти твърдиш, че ако Бог решава всичко, тогава не можем да говорим за награди. Ако имаш предвид, че ти не би наградил един "немарлив" работник, аз съм съгласен. Когато хората съзнателно вършат добро или зло, то за това закономерно следва награда или наказание. Това е принцип въпреки че никой не може да промени волята си чрез собствени усилия. Ако можем да пожелаем да вършим добро само чрез благодатта, то и наградата е само по благодат.

Не бива да говорим за заслуги. По-скоро трябва да говорим за последиците от делата ни. Всяко добро или зло получава своята заплата. Осъждението и адът са неминуеми за нечестивите. По същия начин Царството е предназначено за праведните, защото е пригответо за тях от техния Отец (Матей 25:34). Ако се опитваме да вършим добро за да заслужим Божието царство, ние ще се провалим, защото сме нечестиви. Божиите синове вършат добро, като не търсят награда, а само слава за Бога.

Какво тогава е значението на всичките текстове, които обещават царството и предупреждават за осъждането в ада? (Битие 15:1; II Летописи 15:7; Йов 34:11; Римляни 2:7) Те показват края на добрия и лошия живот. Те са предназначени за поучение и пробуждане. Те не говорят за заслуги, а ни учат какво трябва да правим и ни насърчават за да устоим докрай. (Битие 15:1; I Коринтяни 15:58; 16:13). По същия начин ние трябва да утешаваме вършещите добро като им кажем, че това е угодно на Бога или да предупредим други, че това, което вършат, не е угодно на Бога.

Ти питаш: "Защо Бог ни казва такива неща, когато те са определени предварително?" Отговорът е, че Бог осъществява Своята цел в нас чрез Своето Слово. Той би могъл да направи това и без Словото Си, но на Него Му е угодно да бъдем Негови съработници. Затова Той ни казва тези неща в Словото, чрез което ни включва в Плана Си. Ние виждаме, че Бог изпълнява Своята воля в нас, но ни дава и Словото Си, за да покаже на целия свят наградите и наказанията и целия свят да познае Неговата сила и слава и нашата слабост и нечестие. Тези истини, които всички презират, благочестивите приемат в сърцата си.

16) Божият суверенитет не отменя нашата отговорност.

Ти твърдиш, че думите "от плодовете им ще ги познаете" (Матей 7:16), означават, че плодът е наш и не може да ни е даден от Бога чрез неговия Дух. Това е глупост! Писано е, че Христос е наш, макар че ние Го получихме от Бога. Нашите очи са наши, въпреки че не сме ги създали! Ти използваш друг аргумент от Лука 23:34: "Отче, прости им, защото не знаят какво правят." Ти казваш, че ако нашата воля не е свободна, тогава щеше да е по-добре Исус да извини Своите убийци, защото те нямат "свободна воля" и не могат да постъпят по друг начин. Но отговорът е в самите думи на нашия Господ: "Те не знаят какво правят." Би ли могло по-ясно Христос да каже, че те са неспособни да желаят доброто? Как могат да пожелаят нещо, което не познават? Няма по-силно доказателство за немощта на волята. Тя не може да върши добро, не знае огромното зло, което прави, нито познава доброто!

Отново използваш Йоан 1:12: "А на ония, които Го приеха, даде право да станат Божии чада, сиреч на ония, които вярват в Неговото име." Ти твърдиш: "Как им е дадено правото да станат Божии чада, ако нямат свобода на волята? Виж внимателно стиха. Йоан говори за пълен обрат: от синове на дявола, в синове на Бога. Човекът не прави нищо, а става нещо! Ние ставаме Божии деца чрез делото на Бога, а не чрез упражняването на "свободна воля". Йоан ни казва, че благовестието на благодатта, без да се изискват дела, открива за всички чудната възможност да станат Божии чедра, ако повярват. Това желание и вяра са неща, за които те не са знаели нищо преди идването на благовестието. Колко по-малко биха получили вяра със собствени сили. Хората не могат да си измислят благовестие, което да включва вяра в Христос като Божи Син и Човешки син. Как тогава ще Го потърсят или ще са способни да Го приемат? Йоан не проповядва предимствата на "свободната воля", а богатствата на Божието царство, изявено на целия свят в благовестието. Йоан показва, че малцина приемат благовестието, защото "свободната воля" се противи. Силата на "свободната воля" се състои в това -- Сатана я управлява така, че тя отхвърля Божията благодат. Тя отхвърля

и Духа, Който усъвършенства закона в нас, защото "свободната воля" мисли, че може сама да изпълни закона (2 Солунци 1:11).

Ти продължаваш да цитираш Павел, за да докажеш мнението си. (Павел -- великият противник на "свободната воля"! Цитираш Римляни 2:4: "Или презираш Неговата богата благодат, търпеливост и дълготърпение, без да знаеш, че Божията благодат е назначена да те води към покаяние?" Ти питаш: "Как може онези, които нямат "свободна воля", да са виновни, че са презрели Божията благодат? Ако Бог е съдия, който заставя хората да вършат зло, защо после го осъжда?" Не разбираш ли, че тези думи в Римляни 2:4 са предупреждение, показващо на нечестивите колко безсилни са? Бог ги смирява, за да ги подготви за Своята благодат.

3 Отношението на Лутер към учението на Еразъм

- 1) Методът на Еразъм.
- 2) Еразъм изопачава текстовете.
- 3) "Обяснението" на Еразъм за закоравяването на сърцето на Фараон.
- 4) Как Бог използва човешкото естество.
- 5) Как Бог закоравява човека.
- 6) Бог закорави сърцето на Фараон.
- 7) Обяснението на Еразъм на Римляни 9:15-33.
- 8) Човешкият разум трябва да признае суверенитета на Божията воля.
- 9) Продължение на Римляни 9:15-33.
- 10) Божият суверенитет и "свободната воля" не могат да съществуват едновременно.
- 11) Обяснението на Еразъм на Малахия 1:2,3.
- 12) Грънчарят и глината.
- 13) Божията праведност.
- 14) Спасението на човека е възможно само за Бога.

1) Методът на Еразъм.

Ти се опитваш да изплашиш своите опоненти като си събрал много текстове в подкрепа на "свободната воля". После се опитваш да ни осмееш като заявяваш, че има само два текста в наша подкрепа -- Изход 9:12 и Малахия 1:2,3. Ти изглежда изобщо не си забелязал коментара на Павел на тези текстове в Римляни 9 гл.!

Аз ще разгледам тези два текста и ще ти покажа силата на нашата позиция.

2) Еразъм изопачава текстовете.

Ти прилагаш нов начин за изопачаване на очевидното значение на текста. Твърдиш, че текстове, които ясно отхвърлят "свободната воля", имат друго "обяснение" и истинско значение. Подобно тълкуване може да се прави само по необходимост, когато буквалното разбиране на текста е абсурдно. По принцип трябва да се придържаме към простото и обичайно значение на думите, водени от граматичните и говорни правила, които Бог е създал за хората. В противен случай, не би имало нищо, в което да сме сигурни. Не е достатъчно да се твърди, че може да има нужда от корективно тълкуване. Винаги трябва да се питаме дали е нужно или необходимо корективно тълкуване. Ако не можем да докажем, че е нужно, няма да стигнем до никъде.

Пример за твоя начин на "обясняване" е тълкуванието ти на Изход 4:21: "Аз ще закоравя сърцето на Фараона." Ти казваш, че това би трябвало да се разбира: "Аз ще позволя то да бъде закоравено", защото понякога ние казваме нещо такова: "Аз те съсипах", като имаме предвид: "Аз не те поправих, когато сгреши." Но значението на тези думи е очевидно и ясно. Те не се нуждаят от корективно тълкуване. Думите в Божието слово трябва да се възприемат според очевидното им значение. Не бива да изопачаваме Божиите думи както ни е угодно. Иначе може да изпаднем в положението да "обясняваме", че думите "Бог създаде небето и земята", означават: "Той ги утвърди, но не ги направи от нищото!" По тази логика всеки може да си прави каквито си иска тълкувания!

3) "Обяснението" на Еразъм за закоравяването на сърцето на Фараон.

Твоето обяснение на стиха: "Аз ще закоравя сърцето на Фараон" е следното: "Моето дълготърпение, което търпи грешника и води другите към покаяние, направи Фараон по-упорит в нечестията." Ти разглеждаш Римляни 9:18 и Исаия 63:17 по същия начин. Но това са само твои твърдения. Ти цитираш Ориген и Йероним, но кой ще ме убеди, че те са прави?

Резултатът на твоите "обяснения" е пълното изопачаване на тези текстове. Бог казва: "Аз ще закоравя сърцето на Фараон." Ти преиначаваш Божиите думи, сякаш Той казва: "Фараон ще закорави собственото си сърце." Ти мислиш, че Божията милост, както и Неговият гняв, могат да доведат някои хора до закоравяване. Ние нямаме право да смесваме Божия гняв и Божията милост. Бог казва, че ще закорави фараоновото сърце и го наказва с десет мъчителни язви. Нима тези язви са дело на Божията милост? Как може да изречеш подобно сквернословие! Божията милост прекратяваше язвите винаги, когато Фараон се разкайваше, но тези язви бяха средството, с което Той наказваше Фараон и което закорави сърцето му.

Да предположим, че Божието дълготърпение закоравява сърцата, когато отлага наказанието. Само Божият Дух може да смекчи сърцата. Следователно независимо от Божието действие, Божията воля закоравява едни, а други смекчава.

Ти казваш: "От слънцето калта се втвърдява, а восъкът се разтапя; от дъждът разораната почва дава плод, а необработената -- буренясва; така и от Божието дълготърпение някои се закоравяват, а други се обръщат." Това няма да ти помогне. Ти твърдиш, че всички хора са еднакви -- имат "свободна воля". Божият избор разделя хората. Без предопределение всички отхвърляме Бога. Ти казваш, че няма предопределение. Така ти заставаш пред един безпомощен Бог, а хората са осъдени или спасени без Негово знание. Той просто им предоставя Своята благодат. След това Той не може да направи нищо повече освен да си отиде! Това е върхът на човешките умотворения. Ти се объркваш като говориш за две "свободни воли" -- восък и кал; обработена и необработена почва. Тези примери изобщо не ти помагат. Те имат смисъл само ако наречем дъжда и слънцето благовестието, калта и необработената почва -- отхвърлените, а восъкът и обработената почва -- избраните. Благовестието погубва отхвърлените, а съживява избраните.

Ти даваш "обяснението", че Фараон е закоравил сърцето си пред лицето на Божията благодат, защото за теб идеята, че добрият Бог е направил това, е абсурдна. Защо е абсурдна? Само човешкото мислене може да се препъне в тази идея. Нима съдим Божиите действия чрез човешкото си мислене, което е сляпо, глухо и развратено? По тази логика християнската вяра е абсурдна. Павел казва в I Коринтяни 1:23, че "за езичниците е глупост, за юдеите е съблазън" да вярват, че Бог трябваше да стане човек, да се роди от девица, да Го разпънат на кръст и да седне от дясно на Отца. Според човешкото мислене наистина е абсурдно да вярваш в такива неща.

Ти все пак не си изяснил отговорността на човека за закоравяването на собственото му сърце. Трябва да обясниш как Бог изисква "свободната воля" да направи невъзможни неща. Защо Бог съди "свободната воля" поради греха, при все че тя не може да прави нищо друго? Ти апелираш към разум. Тези неща също са абсурдни за човешкия разум.

Потвърждава се истината, че "свободната воля" никога няма да направи друго освен да закоравява човешкото сърце, което само Святият Дух може да смекчи.

Ти казваш, че Бог не е направил Фараон това, което беше, "защото Бог видя, всичко което създаде и ето беше твърде добро" (Битие 1:31). Това се отнася за Божието творение преди Грехопадението. След това всички ние, включително и Фараон, сме потомци на нечестив и развратен род. Дори тези думи да се отнасяха за Божиите дела след Грехопадението, те говорят за начина, по който Бог гледа на нещата, а не начина, по който хората ги виждат. Много неща са добри в Божиите очи, а са лоши в нашите. Например бедствията, скърбите, грешките, адът и всички чудесни Божии дела са лоши в очите на света. Няма нещо, което светът да мрази повече от чудесното благовестие.

4) Как Бог използва човешкото естество.

Някои хора може да поискат да узнаят как Бог допуска злото в нас, как ни закоравява, предава на нашите желания и ни кара да вършим зло. Казаното в Библията трябва да ни бъде достатъчно.

Моят отговор е, че когато няма предудзнаваща благодат, Бог се занимава с хората според тяхното естество. Понеже естеството им е зло и извратено, когато Бог ги кара да вършат нещо, те вършат само злини и престъпления. Представете си човек, който язди куц кон. Неговата езда зависи от състоянието на коня. Конят едва крета, но какво може да направи ездачът? Дори да язди заедно със силни коне, които препускат напред, този кон е обречен да крета, освен ако не бъде излекуван.

Ти виждаш, че когато Бог се занимава с лошите хора, те вършат лоши неща. Бог не може да върши зло. Бог е суверенен. Нечестивият е създаден от Бога и е под Божията власт. Бог не губи своята суверенност заради човешкото зло. Нечестивите не могат да се променят. Вследствие на това, човек не може да не греши и да не се отклонява все повече, докато Божият Дух не го избави.

5) Как Бог закоравява човека.

Нечестивите не желаят да угаждат на Бога. Те се интересуват само от себе си. Те мразят и воюват срещу всичко, което им пречи да се наслаждават на себичните си желания. Това е особено явно когато нечестивите се противят на благовестието. С благовестието Бог отхвърля извратените им желания и себеупование и поради това те се огорчават и закоравяват спрямо Бога и Неговото Слово.

Бог не създава зло в сърцата на хората. Той използва злото, което е там, за Своите добри и мъдри намерения. Във II Царе 16:11 Давид казва за Семей: "Оставете го да кълне, щом Господ му е заповядал." Бог не беше заповядал на Семей да прокълне Давид. Вместо това Бог суверенно допусна злата воля на Семей да направи това, което е естествено за нея, на мястото и времето, което Той определи.

6) Бог закорави сърцето на Фараон.

Като имаме предвид казаното, нека се върнем към случая с Фараон. Божият Дух не промени естеството на Фараон. Волята му си остана зла и нечестива. Той беше обсебен от мисли за своето величие и власт. Затова, когато Бог му се противопостави, той се разгневи и не можеше да извърши друго освен злини. Той все повече упорстваше и отказваше да послуша разума.

Думите на Писанието трябва да се разбират според тяхното ясно значение. Когато Бог казва: "Аз ще закоравя сърцето на Фараон", той казва: "Аз ще направя сърцето му да закоравее." Бог със сигурност знаеше и уверено заяви, че Фараон ще бъде закоравен. Бог знаеше с абсолютна увереност, че Фараон не може да възпре Божието действие спрямо него и все повече ще се отдава на неправдата. Злата воля може да върши само зло. Дори когато Бог дава нещо добро, като благовестието, злата воля се отдава все повече на греха. Човешкото сърце се закоравява.

Защо Бог не възпре въздействието, което със сигурност ще доведе до зло? Това е все едно да поискаш Бог да престане да бъде Бог. Ние не можем да си представим, че Бог ще престане да върши добро само защото нечестивите ще се закоравят в злото.

Защо Бог не промени злата воля на хора като Фараон? Този въпрос засяга скритата Божия воля, която е непознаваема (Римляни 11:33). Ако някой, който уповава на ограничения си човешки разум и се обижда от това, то си е негов проблем. Ропотът няма да промени нищо и Божиите избрани остават неотменими. Ние можем да попитаме защо Бог допусна Адам да сгреша. Не бива да налагаме правила на Бога. Това, което Бог прави, е правилно не защото ние го одобряваме, а защото Бог го желае. Нима има някой, който е над Бога?

Нека се върнем на текста. Ти отхвърляш ясното му значение, защото не ти харесва и даваш свое собствено "тълкувание". Винаги трябва да изследваме текста в неговия контекст, за да открием целта и намерението на автора. Ясното значение е, че Бог ще закорави сърцето на Фараон чрез язвите. Ти казваш, че Божието дълготърпение ще закорави Фараон, като не бъде наказан веднага. Погледни контекста. Бог търпеливо чака дълго време, докато Фараон причинява големи скърби на израилтяните. Ясно е, че когато Бог казва, че ще закорави сърцето на Фараон, Той има предвид края на Своето дълготърпение. Ние разбираме какво означава това. Бог възнамерява да освободи своя народ от Египет. Той желае да научи Своя народ да уповава на Него. Съпротивата на Фараон щеше да предизвика нови язви, които да изявят Божията сила. Освен това, след всяка язва Мойсей пише, че "Фараоновото сърце се закорави, както каза Господ". Това укрепяваше вярата на Израил в Бога.

Ти искаш Фараон да има воля, свободна да се подчини или възпротиви, и си уверен, че текстът означава, че не Бог, а Фараон закорави сърцето си. Какво би означавало това? Означава Бог да бъде зависим от Фараоновата "свободна воля" и да не може да предскаже на Мойсей и неговия народ какво ще се случи. Бог закорави сърцето на Фараон и го подбуди да действа. Фараон не можеше да направи нищо друго освен действа според своето естество. Ние виждаме, че този текст не може да се използва в подкрепа на "свободната воля", защото категорично я оборва.

7) Обяснението на Еразъм на Римляни 9:15-33.

Този текст дълбоко те смущава. Ти си решен да държиш на "свободната воля" на всяка цена, дори говориш противоречиви неща, особено по отношение на Божието предуздание. Нека го кажа съвършено ясно. Бог предузна, че Юда ще стане предател. Юда трябваше да стане предател. Той нямаше сила да постъпи различно. Действаше свободно и доброволно според естеството си. Бог знаеше предварително как възнамерява да постъпи Юда и го остави да действа според Неговите намерения.

Няма смисъл да говориш за човешкото предвиждане, защото то няма нищо общо с Божието предуздание. Ние знаем, че ще има затъмнение, но това не се случва защото го предвиждаме. Когато Бог предсказва нещо, то се случва, защото Той го е предопределил. Ако не приемеш това, тогава ти осуетяваш всички Божии обещания и заплахи. Ти отричаш самия Бог.

На едно място ти правилно признаваш, че според Павел Бог повелява това, което предузнава, и то трябва да се случи. След това се отмяташ, защото това ти се струва мъчно за приемане. После се опитваш да се измъкнеш като казваш, че Павел не говори по същество, а укорява спореция с него (Римляни 9:20). Не можеш да се отнасяш така към боговдъновен текст. Дори бегъл прочит на пасажа ще покаже, че Павел говори по същество. Не би имало повод за порицание ако нямаше хора, оспорващи неговото обяснение. Павел цитира Изход 33:19: "А Господ му каза: "Аз ще сторя да мине пред тебе всичката Моя благодат; и ще проглася пред тебе името Йехова; и ще покажа милост към когото ще покажа; и ще пожалия когото ще пожалия." След това Павел казва, че Божиите действия, на милост или закоравяване изобщо не зависят от човешката воля, а единствено от самия Бог. Павел обяснява, че Божието предуздание предопределя действията, които хората предприемат. Ако се опитаме да докажем едновременно съществуването на Божието предуздание и човешката "свободна воля" наистина ще имаме проблеми -- все едно да се опитаме да докажем, че едно число може да бъде едновременно и девет, и десет!

Павел порицава онези, които отхвърлят истината, че нямат "свободна воля" и че всичко зависи само от Бога. Тук трябва да се поклоним на величието на Бога в Неговите страшни, чудесни, удивителни съдби и да кажем: "Да бъде волята Ти -- както на небето, така и на земята" (Матей 6:10).

8) Човешкият разум трябва да признае суверенитета на Божията воля.

Здравият разум ще признае, че Бог би бил много слаб и безпомощен бог, ако предузнанието Му е несигурно и може да бъде опровергано от обстоятелствата. Може би хората ще възразят на идеята, че добрият Бог ще отхвърли, закорави и осъди хората сякаш се радва на техните грехове и вечно мъчение. Мен самия често ме е смущавала тази идея, като дори съм стигал до най-дълбоко отчаяние и съм пожелавал да не съм се раждал. (Това беше преди да разбере колко полезно е това отчаяние и колко близко е до благодатта.) Поради това хората се опитват да намерят "обяснение" и имат свои собствени разсъждения за това, което е ясно в Божието Слово.

Човешкият разум трябва да признае суверенитета на Божията воля, дори и да нямаше Библия, защото две неща са записани в съвестта на хората -- Бог е суверенен и Той предварително знае всичко с абсолютна сигурност.

9) Продължение на Римляни 9:15-33.

В Римляни 9:20, 21 Павел казва, че хората са като глина, а Бог -- като грънчар. Няма нищо по-ясно от това, че намерението на Павел е да отрече "свободната воля" у човека. Основната тема на това послание е, че ако човекът е способен да се спаси, то благодатта е безполезна. В 11:20-23 когато Павел пише, че много езичници ще бъдат спасени, той отдава това не на тяхната "свободна воля", а на Божието действие -- "присаждането им".

10) Божият суверенитет и "свободната воля" не могат да съществуват едновременно.

Нека разгледам едно твое конкретно разсъждение. Ти казваш: "Поради Божието неизменимо предуздание, Юда трябваше да стане предател; но въпреки това той беше способен да промени своята воля." Осъзнаваш ли какво казваш? Ако ти си прав, Юда е имал силата да промени Божието предуздание и да го опровергае. Това не разрешава проблема. Ти си като военачалник, който води своята армия към битката и я изоставя в най-критичния момент! Ти говориш за нещо друго -- дали човешката воля е повлияна от Божия суверенитет. Аз питам едно, ти отговаряш друго! Няма да те оставя да се

измъкнеш така лесно. Ти трябва да застанеш пред собственото си противоречие. Как могат тези две неща да се съгласуват? "Юда може да пожелае да не извърши предателство" и "Юда трябва непременно да пожелае да извърши предателство". Не са ли те напълно противоположни и взаимоизключващи се?

11) Обяснението на Еразъм на Малахия 1:2, 3.

Сега нека разгледам втория от двата текста, които ти допускаш, че подкрепят моята позиция, макар всъщност да отричаш, че я подкрепят. Какво е твоето мнение? В Битие 25:23 се казва: "по-големият ще слугува на по-малкия". Твоето обяснение е следното: "Истинското значение не се отнася до човешкото спасение; защото Бог може да пожелае един човек да бъде слуга и бедняк, без да го е лишил от възможността да бъде спасен за вечността."

Колко лукаво разсъждаваш в усилията си да избягаш от истината! Няма да можеш да избягаш. Спомни си как Павел използва този текст в Римляни 9:12,13. Дали Павел злоупотребява с Писанието, когато полага основата на християнската доктрина? Твърдо не! Йероним се осмелява да каже: "При Павел нещата придобиват значение, което са нямали в първоначалния контекст." Йероним може да каже това, но не може да го докаже. Хора като него не разбират нито Павел, нито пасажа, който той цитира. Не мога да се съглася, че Битие 25:21-23 се отнася само за слугуването от една личност на друга, но нека да приемем за миг, че е така. Виждаме, че Павел цитира напълно точно, за да докаже, че нито Яков, нито Исав имаха някаква заслуга. Павел доказва, че не чрез "свободната воля" те придобиха предсказанието. Всичко беше установено още преди те да се родят.

Коментарите на Павел върху Битие 25:23 не се отнасят само до това кой на кого ще слугува. Те наистина са свързани с вечното спасение. Яков беше Божи човек. Обещанието към него включваше всичко определено за Божиите избрани -- благословието, Словото, Духа, надеждата за Христос и Неговото вечно царство. Това се потвърждава от Битие 27:27. Моят отговор на Йероним е, че всички текстове, цитирани и обяснени от апостолите, са много по-авторитетни, отколкото неговите писания!

Текстът от Малахия 1:2,3, който Павел цитира, казва: "Аз ви възлюбих, казва Господ, а вие думате: "В какво се вижда, че си ни възлюбил?" Не беше ли Исав брат на Якова, казва Господ, но аз възлюбих Якова, а Исава намразих и направих горите му да запустеят; и наследството му да бъде за чакалите на пустинята." Еразъм, можеш по три начина да се опиташ да отречеш ясното значение на тези думи.

Първият е, че не можем да ги приемем буквално, защото Божията любов и омраза се различават от човешките, тъй като в тях няма човешка страст. Всички знаем, че в Божията любов и омраза няма човешка страст, но въпроса, пред който сме изправени, не е как Бог обича или мрази, а защо Бог обича или мрази. Ти се опитваш да отклониш вниманието към това как Бог обича или мрази, но дали това ще ти помогне? Няма да ти помогне. Божията любов и омраза не се променят както нашите. Те са вечни и непроменими. Те са определени още преди "свободната воля" да е съществувала, така че Божията любов и омраза не зависят от поведението на човека. Това е още по-ясно когато се попитаме защо Бог обича или мрази? Какво би могло да накара Бог да обича Яков, а да мрази Исав? Със сигурност не нещо, което те са направили, защото Божието отношение към тях беше определено и заявено преди да се родят. Тогава "свободната воля" изобщо не е съществувала!

Втори начин да избегнеш ясното значение на думите е да кажеш, че Малахия не говори за омраза, която ни осъжда завинаги. Ти предполагаш, че Малахия говори само за трудностите на земята. Така клеветиш и обвиняваш Павел, че изопачава Писанието.

Нека видим дали успя да избегнеш ясното значение на думите. Целта на Павел в тези стихове е да наблегне на пълното отсъствие на заслуга или принос на "свободната воля". Дори ако Павел се занимава само със земни неща, той все пак използва Яков и Исав като пример. Въпреки всичко, погрешно е да се твърди, че Малахия говори само земните неща. Контекстът на пасажа показва, че неговата цел е да изобличи народа на Израил, защото те отхвърлиха Божията любов. Божията любов към тях означаваше много повече от земни благословения, тъй като пасажът показва, че нашият Бог е Бог на всичко. Той не е Бог, който се задоволява с половинчато поклонение от раздвоено сърце (Малахия 1:13)! Истинското поклонение на Бога трябва да бъде с цялото сърце и сила, защото той е Бог сега и завинаги, във всичко, всякога, и над всички.

Третият начин да отхвърлиш ясното значение на Малахия 1:2,3 е да кажеш, че пророкът има предвид, че Бог обича някои юдеи, а мрази други. Ти смяташ, че това довежда до заключението, че поради неверието на някои юдеи те заслужават да бъдат отхвърлени. Ти мислиш, че твоето "тълкуване" също допуска, че поради вярата на други юдеи те заслужават да бъдат присадени отново.

Ти не знаеш какво говориш! Знам много добре, че хората са отхвърлени поради неверието и присаждани поради вяра и че те трябва да бъдат насърчавани и подбудени да вярват. Няма нищо общо между вярването или невярването чрез силата на "свободната воля".

12) Грънчарят и глината.

Третият текст, за който казваш, че може би подкрепя позицията ми, е Исая 45:9: "Горко на онзи, който се препира със Създателя си! Черепка от земните черепки! Ще рече ли калта на онзи, който ѝ дава образ: "Що правиш?" и Еремия 18:6: "Ето, както е глината в ръката на грънчаря, така сте и вие, доме Израилев, в Моята ръка." Ясно е, че тези текстове наистина подкрепят мнението ми, но ти се опитваш да ги обориш като казваш, че грънчарската работа е свързана с обстоятелствата в този живот. Ти мислиш, че когато Павел използва тези текстове в Римляни 9 гл., той добавя към първоначалното им значение идеята за предопределението. Ти злословиш срещу Павел. След това в своята обърканост се обръщаш към II Тимотей 2:20-21: "А в един голям дом съдовете не са само златни и сребърни, но и дървени и пръстни; и едни са за почтена употреба, а други за непочтена. Прочее ако някой очисти себе си от тия заблуждения, той ще бъде съд за почтена употреба, осветен, полезен на стопанина, приготвен за всяко добро дело." Ти казваш, че тук Павел говори на същата тема като Исая 45:9, Еремия 18:6 и Римляни 9 гл. Порицаваш идеята, че грънчарският съд може да очисти сам себе си. Въпреки всичко ти казваш, че Павел заповядва на съда да направи това и си мислиш, че съдът представя хората със "свободна воля".

Моят отговор е, че II Тимотей 2:20-21 не е свързан с темата на предходните текстове. Павел използва един пример от ежедневието, за да илюстрира съвсем друга идея -- личното благочестие на вярващия. Не съдовете, а вярващите са призовани към дела -- те трябва да се очистят от всичко, което не е достойно за Бога. Някои от съдовете са почтени, а други -- не, и не те, а грънчарят определя тяхното предназначение.

13) Божията праведност.

Ти се позоваваш на човешкия разум. Не можеш да приемеш правото на Бога да обрече нечестивите на вечния огън. Според теб това е неправилно, защото Бог ги е направил нечестиви. Най-после истината излезе наяве! Ти заставаш зад мнението на роптателите, които Павел цитира в Римляни 9:19: "А защо още обвинява? Кой може да противостои на волята Му?" Човешкият разум изисква Бог да действа според

човешките представи за справедливост. Величието на Твореца, трябва да се подчини на Неговото собствено творение! Трябва да се приеме, че Бог може да осъди само онези, които заслужават това според нашата преценка! Когато Бог спасява онези, които не заслужават, никой не се оплаква. Когато Бог ги осъжда, избухва истинско възмущение. Такова е нечестият на човешкото сърце. Ако хората размишляват така, те не прославят Бога като Бог. Те лишават Бога от Неговата суверенна власт. Преди да отидем на Небето ние никога няма да разберем как един справедлив Бог спасява нечестиви хора. А как можем да разберем защо същият справедлив Бог осъжда нечестивите? Въпреки това ние ще продължим да вярваме, докато Човешкият Син не ни се открие напълно.

14) Спасението на човека е възможно само за Бога.

В Писанието няма никакви противоречия освен ако не настояваш на своите "обяснения". Тогава възниква объркване. Няма противоречие между "ако човек очисти себе си" (II Тимотей 2:20-21) и "Бог върши всичко..." (I Коринтяни 12:6). Първото просто указва какво трябва да направи човекът. Това не означава, че той е способен да го извърши чрез "свободната воля", без благодатта. Знаем, че си убеден, че когато се даде заповед, тя предполага нашата способност да се покорим. Това са глупости. Вторият текст ясно заявява, че всичко е дело на Бога. Няма никакво противоречие. Павел е последователен във всичките си поучения -- само Бог има сила да спаси човека.

4 Коментарът на Лутер относно становището на Еразъм за текстовете, които отричат "свободната воля"

- 1) Битие 6:3.
 - 2) Битие 8:21 и Битие 6:5.
 - 3) Исаия 40:1, 2.
 - 4) Исаия 40:6, 7.
 - 5) Еремия 10:23.
 - 6) Притчи 16:1.
 - 7) Йоан 15:5.
 - 8) Съработничеството на човека с Бога не доказва наличието на "свободна воля".
- Заклучение.

Най-после стигам до твоето мнение за текста, който аз използвах, за да обора "свободната воля".

1) Битие 6:3: "Духът, който съм му дал не ще владее вечно в човека, в блуждаенето си той е плът".

Ти настояваш, че под "плът" се разбира човешката слабост. Но значението тук е същото както в I Коринтяни 3:1-3, където Павел нарича коринтяните "плътски" или "светски". Павел няма предвид слабост, а развратеност. Мойсей говори за хората, които са се женели, подтиквани само от похот и са изпълвали земята с насилие до толкова, че Духът на Бога не е можел повече да търпи това. Ти ще забележиш, че в Писанието "плътта" винаги се противопоставя на "духа" и тя обхваща всичко, което се противи на Божия Дух. Само когато думата "плът" се употребява самостоятелно, тя се отнася до физическото тяло. Така че този пасаж означава: "Моят Дух, който е в Ной и другите святи хора, изобличава нечестивите чрез словото, което тези хора проповядват и чрез

техния благочестив живот. Но това е напразно, защото нечестивите са заслепени и закоравени чрез плътта и колкото по-сурово са осъждани, толкова по-лоши стават." Това е ненарушим принцип и ако хората стават все по-нечестиви въпреки действието на Духа, то те ще са напълно безпомощни без Духа. "Свободната воля" не може да прави нищо освен грях.

После ти казваш, че текстът не се отнася за всички хора, а само за онези, които са живели по онова време. Това не е така, тъй като Христос казва: "Роденото от плътта е плът" (Йоан 3:6). Той подчертава сериозността на това състояние като казва: "Ако се не роди някой от горе, не може да види Божието царство." (Йоан 3:3)

Ти мислиш, че текстът не говори за осъждението от Бога, а за Неговата милост. Това, което трябва да направиш, е да изследваш контекста. Няма съмнение, че това са думи на един разгневен Бог. Текстът отхвърля "свободната воля". Той ни показва, че човек няма сила да върши добро, а само може да си навлече Божието осъждение.

2) Битие 8:21: "Помислите на човешкото сърце са зло още от младините му" и Битие 6:5: "Всичко, което мислите на сърцето му въобразяваха, беше постоянно само зло."

Ти се опитваш да изопачиш ясното значение на този текст като казваш, че има нещо зло в повечето хора, но това не им отнема свободата на волята.

Бог говори за всички хора, не просто за повечето. След Потопа Бог каза, че вече няма да въздава на хората това, което заслужават. Ако бе постъпил така, никой нямаше да бъде спасен. Както преди, така и след Потопа, Бог заявява, че всички, а не само някои са зли. Ти като че ли си много лекомислен спрямо греха, сякаш е нещо, от което лесно можем да се избавим. Текстът казва, че цялата сила на човешката воля е предадена да върши зло. Защо не сравниш с еврейския текст? Мойсей казва в оригинала: "Всяко намерение в мислите на неговото сърце беше непрестанно само зло" (Битие 6:5). Това не е просто подобие на зло. Бог казва, че човек измисля и възнамерява да извършва само зло през целия си живот. Ти можеш да отговориш: "Защо тогава Бог дава време за покаяние ако човек няма сила да се покае?" Отговорът, който често повтарям е, че от Божиите заповеди по никакъв начин не следва способност да им се покорим. Бог ни показва нашето задължение не за да докаже, че ние можем да го изпълним, а за да ни смири да признаем, че не можем!

3) Исаия 40:1-2: "Утешавайте, утешавайте людеце Ми, казва вашият Бог. Говорете по сърцето на Ерусалим и извикайте към него, че времето на воюването му се изпълни, че беззаконието му се прости; защото взе от ръката Господна двойно наказание за всичките си грехове."

Този текст означава, че Божието прощение е дадено на онези, които са напълно неспособни да го спечелят или заслужат по какъвто и да е начин. Ти не си съгласен. Ти казваш, че той говори за Божието възмездие за нашите грехове, а не за Неговата благодат. Когато разгърна Новия Завет, аз разбирам, че този пасаж говори за Божието прощение на греховете, заявено в благовестието! Нека разгледаме текста.

Аз съм уверен, че думата "утешавайте" не изявява Божието осъждение! После се казва: "говорете по сърцето на Ерусалим". Това "говорете по сърцето на Ерусалим", означава говорете думи на любов -- нежни, благи думи. "Времето на воюването" говори за непосилното бреме на борбата да се спечели прощение чрез изпълнение на закона (Деяния 15:7-10). Те са избавени от тази тежба чрез подареното Божие прощение. Хората са "взели двойно" от Господната ръка, което означава както прощение на греха, така и освобождение от ужасното бреме на закона. Това прощение и освобождение се отнася за "всичките грехове", което значи, че хората са само в грях и под грях.

Благодатта не е награда за усилията на "свободната воля". Благодатта се дава въпреки греховете и наказанието, което те заслужават.

4) Исаия 40:6-7: "Всяка твар е трева. И всичката ѝ слава е като полския цвят. Тревата съхне, цветът вежне, защото дишането Господно духа върху него."

Ти казваш, че "дишането Господно" в текста означава гняв, а "твар" е безсилието на човека пред Бога. Нима Божият гняв няма друга работа, та да "изсушава" трагичната човешка слабост? Не би ли трябвало вместо това да я укрепи?

После ти казваш, че "полският цвят" представлява славата, която произтича от благосъстоянието в материалните неща. Това не е вярно. Юдеите се славеха с храма, обрязването и жертвите. Гърците се славеха със своята мъдрост. Правдата на делата и човешката мъдрост са отхвърлени от Божия Дух, Който "духа върху тях". Това се потвърждава от думите "всяка твар". Само малцина се хвалят с богатството си, но всички хора се гордеят с делата и мъдростта си.

На това място е важно да вземем под внимание Йоан 3:6: "Роденото от плътта е плът, а роденото от Духа е дух." Този текст ясно показва, че всичко, което не е родено от Божия Дух, е плът. Това не означава, че само една, дори и голяма част от човека е плът. Това не означава, че плътското е най-прекрасното нещо в човека. То означава, че всички хора без Божия Дух са "плът" и следователно подлежат на Божието осъждение.

Ти мислиш, че греша. Мислиш, че има хора, които биха предпочели хиляди пъти да умрат, отколкото да извършат нещо зло, което никой няма да узнае и което Бог ще прости. Ти гледаш на външните действия. Трябва да погледнеш в сърцето. Дори да съществуват такива хора, те прославят себе си, защото отделен от Духа, животът им не прославя Бога.

Ти питаш дали всичко, което е наречено "плът" трябва да бъде наречено нечестиво. Аз отговарям: "Да". Човек е нечестив ако няма Божият Дух. Писанието казва, че Духът е даден за оправдаване на нечестивите. Исус казва, че роденото от плътта не може да види Божието царство. Няма средно положение между Царството на Бога и царството на Сатана. Ако един човек не е в Божието царство, той е в царството на Сатана.

След това ти питаш: "Как да повярвам, че човек не е нищо друго освен плът дори когато е роден от Духа?" Откъде ти хрумна такова нещо? Аз съм разграничил ясно "плътта" и "Духа". Човек, който не е роден от Духа, е плът. Човек, който е роден от Духа, е Дух -- с изключение на плътското, което остава в него и го смуцава.

5) Еремия 10:23: "Господи, познавам, че пътят на човека не зависи от него; не е дадено на човека, който ходи, да оправя стъпките си."

Отново изопачаваш ясното значение на текста. Казваш, че тук става въпрос за това, че Бог, а не човек, управлява живота ни за наше добро. И че този стих няма нищо общо със "свободната воля". Нуждаят ли се думите на Еремия от някакво обяснение? Еремия ясно казва, че упорството на хората в отхвърлянето на Божието Слово го е убедило, че човек е неспособен да върши добро със собствени сили.

Но дори да предположим, че обяснението ти е правилно -- каква е ползата от него? Ако човек не може да повлияе на природните сили, как би могъл да направи каквото и да е за своята духовна съдба?

Ти твърдиш, че много хора осъзнават своята нужда от Божията благодат, за да живеят праведно и ежедневно се молят за Божията помощ. Ти казваш, че те правят това със свои усилия. С това не доказваш силата на "свободната воля". Кой би се молил за Божията помощ освен онези, в които обитава Божият Дух? Който се моли, прави това чрез Духа (Римляни 8:26, 27).

6) Притчи 16:1: "Плановете на сърцето принадлежат на човека, но отговорът на езика е от Господа."

Отново свързваш този стих с ежедневните житейски събития. Отново ти отговарям, че дори и да си прав, става още по-невероятно как ние определяме своята духовна участ. Всичко в бъдещето е определено от Бога и би трябвало да ни доведе до благоговение.

Ти свързваш този стих с други два от книгата Притчи: "Господ е направил всяко нещо за Себе Си, дори нечестивият за деня на злото." (16:4) Ти правиш добре като казваш, че това не означава, че Бог е направил някого нечестив. Браво! Аз никога не съм твърдял подобно нещо!

"Сърцето на царя е в ръката на Господа; Той накъдето иска го обръща." (21:1) Ти казваш, че думата "обръща" не означава "принуждава". Ти казваш, че царят се обръща към злото като Бог допуска неговите страсти да се проявят. Няма значение дали имаш предвид Божието позволение или Божието подбуждение, истината е, че нищо не се случва без знанието или волята на Бога. Текстът се отнася за един човек -- царя. Ако това е вярно за един човек, то е вярно и за всички.

7) Йоан 15:5: "Аз съм лозата; вие сте пръчките. Който пребъдва в Мене и Аз в него, той дава много плод; защото отделени от Мене не можете да сторите нищо."

Никой не може да отхвърли този текст, но ти се хващаш за думата "нищо" и изопачаваш всичко! Казваш, че тя може би означава "нищо свършено" и така променяш стиха: "отделени от Мене не можете да сторите нищо свършено". Въпросът не е какво може, а какво наистина означава текстът. Ти казваш, че без Христос ние можем да направим едно "малко несвършено нещо". Нима когато Йоан 1:3 казва: "без Него не е станало нищо", това означава "без Него е станало едно малко несвършено нещо". Каква глупост! Изключително опасно е да се разглежда Писанието по този начин. Така хората никога нищо няма да разберат. Нека кажем със сигурност, че "нищо" означава "нищо".

Под властта на Сатана човешката воля не е свободна, нито има своя собствена сила, а е поробена от греха и може да желае само това, което Сатана, нейният княз, реши. Ти пренебрегваш продължението на текста: "Ако някой не пребъдва в Мене, той бива изхвърлен навън като пръчка и изсъхва; и събират ги та ги хвърлят в огъня и те изгарят" (ст. 6). Без Христос човек е напълно отделен от Бога и ще бъде хвърлен в огъня.

Не мога да разбира също така защо цитираш I Коринтяни 13:2 в подкрепа на мнението си. "И ако имам пророческа дарба и зная всички тайни и всяко знание; и ако имам пълна вяра тъй щото и планини да премествам, а любов нямам, нищо не съм." Ако някой няма любов, той наистина е нищо пред Бога, защото любовта е дадена по благодат. Изводът е, че "нищо" означава нищо, и никой не може да промени това! Без благодатта човек не може да направи нищо. "Свободната воля" не може да направи нищо, защото не съществува.

8) Съработничеството на човека с Бога не доказва "свободната воля".

Ти даваш няколко примера, които описват човешкото участие в Божиите действия. Например "стопанинът събира жетвата, но Бог я е дал". Аз зная, разбира се, че човек е съработник на Бога, но това не доказва нищо за "свободната воля". Бог е всемогъщ. Той напълно владее всичко, което е създал. Всички, и нечестивите, и праведните, на които Бог е подарил Своето царство, съдействат за постигането на

Божиие намерения. Всички хора трябва да търсят и се подчиняват на онова, което Бог е наредил за тях.

Човек не е съдействал на Бога в своето сътворяване. Тъй като е сътворен, човек не съдейства на Бога в това, че е продължава да съществува. Както неговото сътворяване, така и неговото съществуване са под пълната суверенна власт и благодат на Бога, Който ни създава и пази без всякаква помощ от наша страна.

Преди да бъде новороден, човек не допринася с нищо нито за новораждането си, нито за приемането си в Божието царство. Само Духът ни възкресява и пази когато сме възродени, без никаква помощ от наша страна. Яков казва: "От собствената Си воля ни е родил чрез Словото на истината, за да бъдем един вид пръв плод на Неговите създания." (Яков 1:18) Бог не ни възкресява без да разберем, защото той ни новоражда и ни пази точно за тази цел -- да бъдем Негови съработници.

Каква е заслугата на "свободната воля" тук? Какво остава за нея? Нищо! Абсолютно нищо!

Заклучение

Не искам да превръщам този спор в безполезна препирня. Ако съм спорил разгорещено, аз признавам грешката си, ако това е грешка. Уверен съм, че тази моя изповед трябва незабавно да достигне до всички за Божия слава. Дано Бог потвърди думите ми в последния ден! Няма да има по-щастлив от мен, ако думите ми послужат за насърчение на мнозина и те устоят в истината, без леност или самозаблуда, а с голяма сила и посвещение!

Ако съм твърде остър към теб, моля те да ми простиш. Не го правя злонамерено. Тревожа се, че поради авторитета на твоето име, ти вредиш на Христовото дело. Кой е онзи, който винаги би могъл да обуздае езика си и да не се разгневи? Ти често бълваш огън и жупел по мен. Това са лични нападки, които не са по съществото на спора. Ние, участващите в него, трябва искрено да си простим, защото сме само хора и нищо човешко не ни е чуждо. Дано Господ на истината ти отвори очите и ти помогне да Го прославиш. Амин.